

Sevgili üyelerimiz,

Dernek olarak yaptığımız faaliyetler hakkında bilgiler, Vatan Kırım' dan haberler ve büyüklerimiz ile yapılan söyleşilerle sizlerin karşısındayız. Yeni dernek binamızda tadilat ve tamirat hızlı bir şekilde devam ediyor. Allah kısmet ederse binamıza yeni senenin ilk ayında geçmek istiyoruz. Yeni binamızda büro malzemelerine ihtiyaç olacak.

Aralık ayının başında Kırım Tatar Milli Meclisi başkanının, Mustafa A. KIRIMOĞLU' nun 60. doğum yılı münasebetiyle Vatan Kırım' da yapılan törenlere Milli Meclisimizin Türkiye Temsilcisi ve Emel Vakfı Bşk. Zafer KARATAY ile katıldık. Genel Başkanımız Dr. Ahmet İhsan Kırımlı adına Derneğimiz Genel Bşk. Yrd. Murtaza ESENKAL, Sekreter Sevginaz Hamevioğlu ve üye Ümit Yüksel, hazır bulundular.

Programlar çok iyi organize edilmişti ve hiçbir aksaklığa meydan verilmeden yapıldı. Program boyunca mekanların çok önemi vardı. Kırımoglu fotoğraf sergisinin açıldığı İsmail Gaspıralı kütüphanesindeki harika tarihi fotoğraflar mekana çok uygundu.

Kırım Devlet Mühendislik ve Pedagoji Üniversitemizde milli hareket hakkında iki gün süren konferans ve üniversitemizin rektörü Fevzi Yakup'la yaptıkları ve yapacakları hakkındaki sohbet hepimizi gururlandırdı ve aynı zamanda geleceğimizin, emelimizin çok uzak olmadığı izlenimi bende hasıl oldu. Rektörümüzden yeni enerjiler aldık.

Ben her zaman Kırım milli davasında uğraşan kişilerin, Amerika'da bile yaşasalar, vatanlarını görmeleri gerektiğini düşünüyorum. Bu, o kişilerde farklı düşünceler yaratır, daha müspet bakışa sahip olurlar ve çalışmalarını vatanlarına daha verimli olur kanaatindeyim.

Ben ikinci defa Kırım' a 1991' de gideceğim zaman tur sorumlusu rahmetli Mehmet ÇOKGEZEN beyefendi evinde Kırım hakkında bana çok güzel bilgiler vermişti. Onu rahmetle anıyorum. 1991 senesi yaptığım Kırım seyahati benim için bir dönüm noktası olmuştu, o zaman hem Kurban Bayramı'ydı hem de sürgünden sonra ilk Kurultay toplanıyordu, heyecan doruktaydı. Dinî bayrama da rastlaması açıdan da çok anlamlı idi. Çok karışık ve unutulmaz duygular yaşamıştım. Hâlâ tadını hissettiğim, Kırım için mücadele gücü veren bu güzel duygular için "Ya Rabbim! çok şükür sana" diye dua etmişim.

Seneler çabuk geçti. Kırım'daki vatandaşlarımız canla başla çalıştılar. 20'ye yakın milli mektep üniversitelerimiz, camilerimiz, hastanemiz... Millî mektep dendiği zaman aklıma hemen Müstecip Ülküsal ve öğretmenlik yaptığı Fotsala milli mektebi geliyor. Rahmetli büyüğümüz o zaman bizlere "Kim ne derse desin sizler doğru yoldasınız, sizlerin tuttuğu yol doğrudur. Kararlar kurultayda alınır" derdi. Onu da rahmetle ve şükranla anıyorum.

Daha neler yapmalıyız? Yapacağımız daha çok işler var. Millî mektepler, üniversite vb. şeyler yapabilirsiniz ama onları korçalıyacak Milli Meclisimiz ayakta kalırsa ve güçlü olursa... Kırım'da yaşayan insanlarımız için tehlike daha geçmedi.

Kırım'da yaşayan vatandaşlarımızın güvenliği ve kök salmaları güçlü Milli Meclis ile olur. Onun için Milli Meclisimizi maddî ve manevî olarak canı gönülden desteklemeliyiz.

Allah'a şükürler olsun ki o meclisimizin ve milletimizin başında Mustafa Abdulcemil KIRIMOĞLU gibi bir liderimiz ve başkanımız var. Allah, onun milletimiz için yaptıklarından razı olsun.

Başkanımıza sağlık içinde milleti ile beraber uzun ömürler diliyorum.

Yüreği Kırım sevdası ile çarpan, emeli, ülküsü ve istikameti Kırım olan bütün insanların kalp gözlerinin açık olmasını Allah'tan niyaz ediyorum.

Celal İçten
Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği
İstanbul Şubesi Başkanı

içindekiler

- 1 .. Başyazı - Celal İçten
- 3 .. Kurbanlarımızı Kırım'da Keselim
- 4 .. Kırım'ın 60. yaş konuşması
- 8 .. M. A. Kırım'ın Biyografisi
- Zafer Karatay
- 10 .. Kırım'da Kırım'ın Günleri
- Zafer Karatay
- 15 .. Bayrak Lider - Kemal Çapraz
- 17 .. İçimizden biri : "Münir Kızavul" -
- Timur Berk
- 20 .. Kitap : Kırım'a Seyahat
- Hayri Ataş
- 22 .. Haberler
- 25 .. Ayt Deseniz Aytayım
- 26 .. KIRIM Haber
- 27 .. Kelecek : Gebze Hatırası
- 28 .. Gönüllü Portresi : Nurettin Ölmez

Bahçesaray 24. sayı

Kasım - Aralık

Kırım Türkleri
Kültür ve Yardımlaşma Derneği
İstanbul Şubesi

Dernek Adına Sahibi

Celal İçten

Yazı İşleri Müdürü

Özgür Karahan

Editör

Timur Berk

Yayın Kurulu

Reyhan Sabaz

İlker Erden

Aymin Yılmaz

Görsel Tasarım

Özgür Şardağ

Yazışma Adresi

Pazartekke Sokak No: 4/3

Şehremini - İstanbul

İletişim

tel: (212) 534 92 31

faks: (212) 635 26 11

bahcesaray@vatankirim.net

www.kirimturkleri.com

Baskı

AKSA (212) 493 16 83-88

Yeni dernek binamızın tamiri hızla devam ediyor

Daha iyi ve daha geniş bir çalışma ortamında hizmet verebilmek amacıyla alınan yeni dernek binamızın tamirat işleri hızla devam ediyor.

Dernek lokali, Kırım'dan Türkiye'ye üniversite öğrenimine gelen genç öğrenci kardeşlerimiz için yemekhane, dernek idare merkezi, kütüphane gibi bölümlerden oluşacak yeni binamızın tamirinde vatandaşlarımızın her türlü maddi ve aynî yardımlarına ihtiyaç duyuyoruz.

Şimdiye kadar desteğini ve katkısını esirgemeyen hayırseverlere teşekkürlerimizi

Başarılı öğrencilere öğrenim bursu

Derneğimiz İstanbul'da okuyan

başarılı üniversite ve lise

öğrencilerine burs verecektir.

İlgilenen arkadaşlarımız derneğimize başvurabilirler.

bahcesaray@vatankirim.net

Aidatlarınız ve bağışlarınız için

derneğimizin hesap numaraları :

VAKIFBANK - Bostancı Şb. : 072 880 93 467

ZİRAAT BANKASI - Şehremini Şb. : 131543

“Kurbanlarımızı Kırım’da Keselim”

Kırım Türklerinin Vatan Kırım için yürüttükleri mücadelede, Türkiye ve Avrupa'daki soydaş ve dindaşlarımızın son yıllarda verdiği destek bizim açımızdan çok önemlidir. “Kurbanlarımızı Kırım'da Keselim Kampanyası” bu desteğin içinde en büyük paya sahiptir.

Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği genel merkezi ve şubelerinin öncülüğünde 1991 yılından beri yürütülen bu kampanyanın biz Kırım Türklerine verdiği maddi ve manevi güç emsalsizdir. Asla unutulmayacaktır. Kurbanlarını Kırım'da kestiren ailelere şükranlarımı sunarım. Allah (C.C.) hayırlarınızı kabul etsin.

Ayrıca bu hayra vesile olan Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği'ne şahsım ve Kırım Tatar Milli Meclisi adına teşekkür ederim.

K.T.M.M. Başkanı

Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu

Bu yıl Kırım'da kesilecek kurbanlar için, kurban başına, geçen sene olduğu gibi 100\$ toplanmaktadır.

Kurbanlar İslâmi usullere göre kesildikten sonra, K.T.M.M. tarafından ihtiyaç sahiplerine dağıtılacaktır.

Müracaat:

Adres : Pazartekke Sok. No: 4/3 Şehremini / İstanbul

Telefon : +90 (212) 534 92 31

Belgegeçer : +90 (212) 635 26 11

e-posta : bahcesaray@vatankirim.net

Mustafa Abdulcemil Kırımoğlu'nun 60. yaş günü merasimindeki konuşması *

Saygılı arkadaşlar, saygılı dostlar. Evvela, benim 60-yıllığıma toplandığınız ve burada benim hakkımda o kadar çok güzel sözler söylediğiniz için sağ olunuz. Elbet hep bu sözlere layik değilim, ama adet öyle... İnsanın doğum gününde veya cenazesinde onun kusurları veya eksiklikleri hakkında söylenilmez ki!

Doğrusunu soyleyecek olsam, 60-yıllığı tantanalı şekilde kaydetmek, benimce, çok mantıklı ve sevinçli bir şey değil, çünkü 60 yıl demek - insan kendi ömrünün sonuna yakınlaştı demektir.

Burada ifade ettiğiniz daha yüz yıl yaşamak dilekleriniz için sağ olunuz, ama hayatın esas parçası artık geçti ve bazı neticeler yapmak mümkündür. Ömrümün esas kısmı insan hakları kavgası ve halkımızın milli hareketinen bağlı olduğu ve bu harekette çok yıllar içinde men belli derecede rehberlik ettiğim sebebinden men şimdi, bazı bir bir neticeler olarak, neler yapıp olduk ve neleri daha becerip olmadığımızı hakkında birkaç söz söylemek isteyim.

Önce, biz daha neleri yapıp olmadık hususta birkaç söz. Büyük teesüfle söylemek mümkün ki, biz daha çok yapılacak şeyleri yapıp olmadık ve bu

bakımdan halkımızın, gelecek nesillerimizin önünde hepimizin, benimde dahil, borçlarımız büyüktür.

Daha bizim çok soydaşlarımız öz vatanlarına kaytıp olamadılar. Biz bu toprağın yerli-kökenli milleti olarak daha özümüzün en esas haklarımızdan birisini "milli muhtar cumhuriyetimizni" kur-

ma hakkımızı daha gerçekleştirep olamadık, ana tilimizni öz ana toprağımızda resmi bir dil statüsüne daha girsetip olamadık, öz anatilimizde maarif sistemimizni gerekli şekilde ve ölçüde daha kurup olamadık.

Eğer biz bu meseleleri çözüp olamazsak, Kırım Tatar halkının yeryüzünde bir millet olarak kalması da büyük tehlikede olacaktır.

Sovet rejimi tarafından Kırım'ı Ruslaştırmak maksadinen adları tamamile değiştirilmiş köy ve kasabalarımızın çok sokakları halkımızğa karşı büyük çinayetler işleyen kimselerin

adlarını taşımakta ve meydanlarımız da onların heykellerinden dolu. Biz buna da vaktince dayanmak zorundayız.

Kıskası, bizim daha çok çözülmemiş siyasî, medenî ve sosyal meselelerimiz var. Ve bu meseleler ne kadar tez çözüleceği büyük ölçüde kendi davranışlarımızın ne derecede aktif ve akıllı olacağına ve ne kadar tez zaman içerisinde bizler Ukrayna'nın milli - demokratik kuvvetlerinden beraber bu memleketni bir medenî, demokratik devlet yapısı olacağımıza bağlı olacaktır.

Ama, aynı zamanda, geçen yıllar içerisinde epeyce başarılarımız da olduğunu inkar etmek mümkün değil. Hem de, başarılar beklediğimizden daha çok oldu demek mümkündür.

Elbet, bir zaman pis Sovyet rejimi yeryüzünden yok olup keteceğine ve biz de serbest olacağımıza inana edik, ama bu o kadar kısa zamanda olacağına ve bu kendi hayatımızın içerisinde olacağına inanğan iyimser insanlar çok değildi. Şükürler olsun, biz o günleri gördük.

Elbet bir gün olacak ta, halkımız öz vatanına kaytıp keleşine inana edik, ama yine de bu tarihi vakia bizim hayatımız içerisinde olacağına çok insanlarımızı, ve ben de dahil,

* 6 Aralık 2003 Cumartesi günü Kırım Tatar Müzikal Drama Tiyatrosu'ndaki konuşması

çok ümit etmey edik. Mesela, benim pratik hayallarım ve arzularım, Allah versin de öz akrabalarımın ve dostlarımın yanında öleyim, cesedimi ayağıma bir numara bağlayıp hapishanenin yanındaki mezar çokrağına atmasınlar da, insancasına toprağa verilsin, ve soydaşlarımız öz vatanımızğa kaytmağa başladıkları zaman, oraya benim kemiklerimi alıp ketmeğe ve orasının toprağına kömmeğe unutmasınlar, diye edim. Amma Allah'a çok şukur, bugün halkımızın büyük kısmı artık öz vatanında. Ve bunun çok önemli tarafı da şu ki, biz vatanımızğa ne kendi soydaşlarımızın, ne de başka bir kimselerin kanın dökmeyip kaytıp keldik.

Bugün bazı devlet memurları, başka komşu memleketlerde olduğu gibi, Ukrayna'da ve Kırım'da milletlerarası çatışmalar ve savaşlar olmadığı sebebini anlatırken adeta kendileri makta-maya çalışa turğanlar, yani onların akıllı siyasetleri neticesinde kan dökülmemiş eken. Ama sonki yıllar içerisinde burada olup geçen vakiyaları inceleyen ciddi ve tarafsız araştırmacılar tek bir neticeye gelebilirler - yalnız Kırım Tatar Millî hareketi yüksek seviyede demokratik ve barışsever hareket olduğu sebebinden burada milletlerarası savaş ve çatışmalar olmadı ve büyük ölçüde kan dökülmedi. Halkımıza ve ayrı insanlarımıza karşı ne kadar haksızlıklar yapılsa bile biz hiç zaman terror kullanmadık ve silah kullanmak prensibimizden vazgeç-

Celal İçten, törende konuşmasını yaparken derneğimizin yöneticileri Mustafa Kırımoglu'nun yanında

medik. Ümit ederim ki, ileride de biz öz hareketlerimizi yalnız demokratik üsüllernen yürüteceğiz ve yalnız böylelikle kendi millî ve insanî haklarımızı koruyacağız.

Eğer eski Sovyetler Birliği çerçevesinde mevcut olğan diğer halkların milli-kurtuluş hareketlerinde neler olup geçtiğini közden geçiresek şunu kaydetmek mümkün ki, olar hepisi, maalesef, çeşit gruplara parçalandılar ve evvelki dava arkadaşları bir birine düşman oldular. Ve bu vaziyetten faydalanıp, kendi halklarının millî menfaatlarından çok uzak olan siyasî kuvvetler iktidara geldiler. Biz ise, şükürler olsun, hem Millî hareketimizin ve hem de büyük ölçüde halkımızın birliğini saklayıp olduk, çünkü biz Sovyetler dağılmazdan daha yarım yıl önce, büyük zorluklarnen olsa da, halkımızın arasında demokratik seçimler geçirdik, Kurultay topladık, halkımızı temsil etmeğe hakkı olğan Kırım Tatar Millî Meclisi'ni ve soydaşlarımız yaşayan hep köy-kasabalarda

yerel meclisler kurduk.

Elbet, bizde de var edi, şimdi de var ve gelecekte çeşit kabul ettiğimiz kaidelere aykırı davranışan, milletin metfaatın değil de yalnız menliklerini düşünen bölücü siyasi gruplar olabilir. Bazen Milli Meclisimiz içinde de çeşit anlaşmazlık olabilir. Bildiğiniz gibi, 1997 senesi Milli Meclisimiz'de de çok ciddi bunalım olup geçti. Bundan da gayrı, malûm olduğu gibi, millî hareketimizni ve milletimizni parşalamaya isteyen çok dış kuvvetler de var. Ama Milli Kurultayımızın, diğer fonksyonlarından gayrı, anlaşmazlık olduğu zaman hakem olma fonksyonu da, yani herkesin özün yerine gösterecek hakkı da var. Onun için, çok ümit ederim ki, 13 yıl evelsi demokratik şekilde yeniden kurduğumuz Kurultay başlığında millî yönetim sistemimiz daha ziyade kuvvetlenecek ve daha ziyade geliştirilecektir. Eğer millî yönetim sistemimiz ve Kurultayımız gerekli seviyede demokratik ve kuvvetli olsa, eminim ki, hiçbir şahıs, ister

Kırımoğlu 60 yaşında

Meclis başkanı olsun, millî hareketimizi doğru yoldan saptırıp olamaz ve bu hareket yalnız halkımızın ve devletimizin menfaatına çalışacaktır.

Hep geçen yılları ve hareketlerimizi gözden geçirerek men şu neticeye geldim. Geçen yarım asır içerisinde bizim millî hareketimiz büyük ve önemli hatalar hiç yapmadı; çoktan çok insanlarımız namusluca ve imkanlarına göre davrandılar. Onun için eminim ki, evlâtlarımızın önünde bizim yüzlerimiz kızarmayacak, çünkü bizler çarelerimize göre namus borcumuzu yerine getirmeye çalıştık.

Eski Hind şairi ve filozofu Kalidasa'nın bir sözü vardı: "Ey insan, sen bu dünyaya gelince okür okür ağlamaya başladın, ama etrafındaki insanlar sen doğulduğunu sevinip şakır şakır güldüler. Hayatını öyle geçir ki, ölüm töşeginde olduğun zaman senin gülmeye hakkın olsun, ama etrafındakiler ise seninle vedalaşırken okür okür ağlasın", degen edi o şair.

Menim ardımdan ağlayacaklar olacak mı ve ne kadar olacak ? Bu hususta men, elbet, bilemem. Belki de sevinenler ve "Şükürler olsun, nihayet gitti", diyenler daha fazla olacaktır, çünkü bizim haklarımız iade edilmesine karşı çıkanlar daha çoktan çok. Ama eminim ki, Azrail yanıma gelip "Senin vaktin bitti. Seni almaya geldim!" dediği zaman, mende acılık ve umütsüzlük duygusu hiç olmayacaktır. Umit ederim ki, o zaman aklıma birinci gelecek

şey, Yüce Tanrıma bu dünyada böyle münderceli ve sonunda şanslı hayat verdiği için, bütün ömür iştirak ettiğim Millî hareketlerin, hiç olmadıkta, bazı neticelerini görmeye imkân verdiği için; devrimizin en iyi ve temiz, ama artık bu dünyadan gitmiş olan birçok insanların tanışma ve görüşme fırsatını verdiği için şükranlarımı bildirmek olacaktır. İkinciden, çok ağır yıllar devamında benimle beraber olğan, hiç bir zaman hiyanetlik yapmayan, bana daima destekçi olğan dostlarıma ve safdaşlarıma, daima beni destekleyen ve sonki yıllarda üç defa ardı-sıra beni milletimizin en yüksek seviyesine layık görüp

"Ben bu dünyada epeyce bahtlı hayat geçirdim. Bunu ben cesur milletime borcluyum ve elbette günlerimin sonuna kadar bu millete hizmet etmek benim için bir sevinç olacaktır."

Kırım Tatar Millî Meclisi başkanı olarak seçen halkıma teşekkürlerimi söylemek ve ona parlak istikbal dilemekten ibaret olacaktır. Ben bu dünyada epeyce bahtlı hayat geçirdim. Bunu ben cesur milletime borcluyum ve elbette günlerimin sonuna kadar bu millete hizmet etmek benim için bir sevinç olacaktır.

Sonki haftalar içerisinde 60-yıllığım münasebetinen birkaç gazetecilere reportaj vermeye sıra geldi. Ve bazıları bana, "Eğer mümkün olsa, siz bu yaşadığınız hayatı daha bir kere yaşamak isterdiniz mi?" diye sordular. Bu suali verdikleri zaman, aklıma

benim dostum Vaçeslav Çernovil hakkında bir anekdot geldi. O anekdotnu Vaçeslav Çernovil kendisi 1997 senesi özünün 60-yıllığına bağışlanmış tantanalı akşamda hikaye etken edi.

Anekdot böyle: Bir gün Vaçeslav Çernovil balık tutmağa kete. Sudan bir balık çıkara ve bu balık insan sesinen ona yalvara "Bırak beni, ben senin bir aklına gelen istegini yerine ketiremen" dey. Vaçeslav Çernovil abdırayıp şaşkınlıktan hiçbir istek söylemeyip balığı suya bıraka, tezce toparlana ve arabasına binip evine kete. Birkaç kilometre gittikten sonra yolun kenarında bir güzel genç kız ellerini kaldırıp onu da beraberine şehere almasını rica ete. Vaçeslav Çernovil arabasını durdura ve bu güzel kızçıkka bakıp, içinden, "Eh, hiç olmadıkta daha 20 yaş genç olsaydım" - dey. Ve birden, 20 yıl öncesi kibi, Vaçeslav Çernovil Sibiryâ hapishanesinde, yanında "paraşa", koridorda aynı gardian ve saire.

Onun için, sen hayatını daha bir kere yaşamak isterdin mi, diye sordukları zaman, benim cevabım böyle: "Ben geçirdiğim hayatımdan memnunum, Allah'a çok şükürler olsun! Ama bu hayatın tekrarlanmasını istemem. Yeter!"

Bugün, burada Kırım Tatar Millî Hareketi'nin aktif iştirakçılarını, Millî Meclisimizin azalarını, Sovyet zamanında insan hakları için çok yıllarını ve gayretlerini sarfetken ve buraya çeşit memleketlerden kelgen

bizin dostlarımızını, Ukrayna'nın büyük devlet adamlarını, Kırım Otonom Cumhuriyeti'nin rehberlerini, bizim problemlerimiz çözülmesi için çok yardımlar veren birkaç ölkelerin büyük-elçilerini ve temsilcilerini, birkaç uluslararası teşkilatların temsilcilerini bir çatı altında görmekten men son derece memnunum. Ümit ederim ki, bizim bugünkü akşamımız da bu beraberlik daha yakın olmasına daha bir vesile olacaktır. Biz yalnız birlik ve beraberlikle ölkemize ve bu ölkenin en güzel parçası olan bizim vatanımız Kırım yarım-adasına istikrarlı barış, adalet ve refahat getirebiliriz.

Dikkatiniz için teşekkür ederim.

Stalinizm ve Türk Dünyası Sempozyumu

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü tarafından 17 Aralık Çarsamba, günü M.Ü. Göztepe Kampüsü Dr. İbrahim Üzümcü Konferans Salonu'nda Stalinizm ve Türk Dünyası konulu sempozyum düzenlendi.

Değerli konuşmacılar arasında bulunan Dr. Kemal Özcan, "Stalin Döneminde Sürgün Edilen Topluluklar ve Akibetleri (1940-1950)" ve Dr. G. Saynur Bozkurt, "Kırım Tatarları ve Jenosit" konulu tebliğlerini sundular.

www.kirimturkleri.com

Mustafa Abdülcemil Kırımöğlu'na Açık Mektup

Sayın Mustafa Abdülcemil Kırımöğlu,

Bizler, Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği İstanbul Şubesi Gençlik Kolu olarak liderliğinize ve haklı davamızda göstermiş olduğunuz büyük mücadeleye duyduğumuz hayranlığı dile getirmek istiyoruz.

Baskı, zulüm ve insan hakları ihlallerine maruz kalmış bir milletin torunları olarak bugüne kadar atmış olduğunuz her adımı sonuna kadar destekliyor ve çalışmalarınızla gurur duyuyoruz. Sizinle birlikte çalışmaya, "dilde, fikirde ve işte birlik" olmaya, kültürümüzü ve varlığımızı tüm dünyaya kabul ettirmeye ant içiyoruz.

Bizler İstanbul'da gençlik kolu çalışmalarını yeniden canlandırmakta, daha dinamik bir kurumsallaşma için çabalarımızı büyük bir heyecanla devam ettirmekteyiz. Tüm çalışma arkadaşlarımızla, çizdiğiniz yolda emin adımlarla ilerliyoruz.

Hem Türkiye'de hem de Kırım'da tarihimizi ve kültürümüzü yaşatmak için çalışıyor, bir gün Vatan Kırım'da öz bayrağımız altında, başı dik bir hayatın hayalini kuruyoruz.

Yüreğimizdeki kıpırtıyı, damarlarımızdaki asil kanı, can verene kadar sıcak tutmaya, Vatan'da veya uzaklarda yaşayan ama her zaman manevi birlik içinde olduğumuz soydaşlarımıza destek olmaya söz veriyoruz.

Size yürekten bir bağlılık ve saygı duyuyoruz. Gücümüz yettiği müddetçe, derneğimizin yönetim kurulu ve Emel Kırım Vakfı'nda çalışan büyüklerimizle birlikte, sizinle omuz omuza, yürek yüreğe çalışmaya devam edeceğiz.

Saygılarımızla,

KIRIM TÜRKLERİ
Kültür ve Yardımlaşma Derneği
İstanbul Şubesi
Gençlik Kolu üyeleri

Mustafa Abdülcemil Kırimoğlu'nun Biyografisi

Zafer KARATAY

13 Kasım 1943 yılında Bozköy'de doğdu. Babası Abdülcemil ve annesi Mahfure, Stalin döneminde Sudak'ın Ayserez köyünden "Kulak", yani zengin aile çocukları oldukları gerekçesiyle Urallar'a sürüldü.

II.Dünya Savaşı esnasında gizlice Kırım'a dönen aile Kırım'ın çöl bölgesindeki (Kırım'ın kuzeyde kalan ovalık bölüme verilen ad) Bozköy'e yerleşti. Ağabeyleri Hanefi ve Hasan, ablaları Şevkiye ve Vasfiye ile birlikte henüz altı aylık bir bebekken 18 Mayıs 1944'de, bütün Kırım Tatarları gibi Kırım'dan sürgün edildi. Yanlarında anneleri vardı. Babası sürgünden iki gün önce diğer Kırım Tatar erkekleri gibi muhtemel bir direnişe karşı tutuklanarak tecrit edilmişti. Aile Özbekistan'ın Andican bölgesine sürgün edildi. Çocukluğu burada bir köyde geçen Kırimoğlu, 1955 yılında Taşkent yakınlarında bir kasabaya yerleştiler.

1959 yılında Rus dilinde orta öğretimini tamamladı ve Taşkent üniversitesi Arap Dili ve Edebiyatı Bölümüne girmek için müracaat etti. Ancak "Kırım Tatarlarını, yani Sovyetlere sadık olmayan bir milletin mensuplarını bu fakülteye almıyoruz" diyerek reddedilmesi üzerine bir fabrikaya işçi olarak girdi.

1961 yılında arkadaşlarıyla birlikte "Kırım Tatar Millî Gençlik

Teşkilatı"nı kurdular. Bir kaç hafta sonra teşkilatın liderleri tutuklandı, Kırimoğlu işten çıkarıldı.

1962 yılında Taşkent Ziraat Mekanizasyon ve Sulama Enstitüsü'ne yazıldı. Ama üç yıl sonra KGB'nin isteği üzerine "Milliyetçi, Komünist Parti ve Sovyet Devleti aleyhine propaganda yapmak ve yazdığı,

Kırım'da XIII-XVII. Yüzyıllarda Türk Medeniyeti adlı makalesini enstitü talebeleri arasında dağıtmakla" suçlanarak okuldan atıldı. Enstitüden atıldıktan sonra askere çağırıldı. "Benim milletimi yok sayan, tanımayan bir devlete askerlik yapmam" diyerek Kızıl Ordu'da askerlik yapmayı reddince tutuklandı ve 1,5 yıl hapse mahkum edildi.

1968 yılında Sovyetler Birliği'nin Çekoslovakya'yı işgalini protesto eden Moskova'daki bir grup aydın arasında o da vardı. Bunun üzerine Sovyet Devleti

aleyhine faaliyette bulunmak, Kırım Tatarlarının vaziyeti ve onların hakları hakkında mektuplar ve makaleler yazarak Sovyetler Birliği'nin millî siyasetini lekelemekle suçlanarak 1969 yılında yakalandı ve tutuklandı. Aynı suçlamalarla, Moskova'da yaşayan yahudi şairi İlya Gabay ve II. Dünya Savaşı'nın ünlü generallerinden Piyotr Grigorenko da tutuklanarak Taşkent'e getirildi.

Ancak Grigorenko'nun davası onlarınkinden ayrıldı ve akıl hastanesine kapatıldı.

Böylelikle bu Kızıl Ordu'nun ünlü generali, yalnızca Kırım Tatarlarının haklarını savunduğu için 5 yılını tımarhanede geçirdi. Kırimoğlu ve İlya Gabay 3'er yıl hapis cezasına mahkum edildiler.

Mustafa Abdülcemil Kırimoğlu 1974 yılında üçüncü defa tutuklandı ve 1 yıl müddetle Sibiry'a'da ağır şartlı çalışma kampına sürgün edildi. Cezasının bitimine üç gün kala kamp arkadaşlarına ve akrabalarına yazdığı mektuplarla Sovyet Devleti'ne karşı propaganda yapmak ve iftira etmek gibi suçlamalar ile hakkında yeni bir dava açıldı. Bunun üzerine açlık grevine başladı. Açlık grevi 303 gün sürdü.

Açlık grevi boyunca zorla ve darp altında beslendi. Ünlü fizikçi Andrey Saharov, General Piyotr Grigorenko gibi Sovyet aydınları ve insan hakları savunucuları onun serbest bırakılmasını talep etme-

leri ve bu maksatla Birleşmiş Milletler'e, Dünya Kamuoyu'na İslam Dünyası'na, İnsan Hakları kuruluşlarına yazdıkları müracaatlar, mektuplar ile Kırımoğlu'nun adı ve Kırım Tatarlarının meselesi Dünya Kamuoyuna, bu meyanda Türkiye Kamuoyuna duyuruldu. O yıllarda Türkiye'de Mustafa Cemiloğlu olarak tanınan ve halkı tarafında verdiği mücadele dolayısıyla Kırımoğlu olarak anılan bu ünlü insan hakları savunucusunun hapisanede öldüğüne dair haberler çıkınca, Türkiye'de pek çok yürüyüşler, toplantılar, protestolar ve açlık grevleri yapılmıştı.

Sovyet Makamları onun yaptığı açlık grevine ve Dünya Kamuoyunun tepkisine aldırmadan onu Sibiry'a'daki Omsk şehrinde yargıladılar ve 2,5 yıl ağır şartlı çalışma kampı cezasına mahkum ettiler. Muhakemesine ne akrabalarını ne de onu savunmak üzere Omsk şehrine gelen Andrey Saharov ve eşi Yelena Bonner'i almadılar. "Halka açık" yargılamada dinleyiciler sırasını KGB ve İçişleri Bakanlığı mensupları doldurmuştu. Kırımoğlu cezasını çekmek üzere Çin sınırındaki Primoraki Çalışma Kampı'na gönderildi.

Ceza müddetini tamamladıktan sonra Taşkent şehrine getirildi. Şehri terketmesi, Akşam 20.00 sabah 06.00 saatleri arasında evden çıkması, halkla toplu bulunabileceği yerlere (kahvehaneler, çay salonları, tiyatro, pazar yerleri vb.) gitmesi yasaklandı ve her hafta karakola gitme mecburiyeti getirilerek açık nezaret altına alındı. Bir yıl sonra açık nezaret şartlarını ihlâl ettiği gerekçesiyle beşinci defa tutuklandı.

Taşkent'deki muhakemesine, Andrey Saharov'u, diğer arkadaşlarını ve akrabalarını almadılar. Kapalı yargılama sonucunda 4 yıl Yakutistan'daki Zıryanka Kasabasına sürgün edildi. Yakutistan'dan döndükten sonra, ailesiyle birlikte yerleşmek maksadıyla Kırım'a geldi. Üç gün sonra cebren Özbekistan'a götürüldü. Yangiyul kasabasında yaşamaya başladı.

1983 yılı kasım ayında altıncı defa tutuklandı. Taşkent'deki yargılama sonucunda üç yıl ağır şartlı çalışma kampına gönderildi. Artık geleneksel olan öncekilerle benzer suçlamalarla, yani Sovyet Devleti'nin iç ve dış siyasetine iftira etmek, antisovyet olmak, Kızılordu'nun Afganistan'ı işgalini kınayan bir bildiriye, Andrey Saharov ve bir kaç aydınla birlikte neşretmekle suçlandı. Ayrıca 1983 yılında Krasnodar bölgesinde vefat eden babasının naaşını yasak olmasına rağmen Kırım'a gömmeye teşebbüs etmek; bu esnada polisle ve askerle çıkan çatışmalara önderlik etmek gibi ek suçları vardı. Magadan şehri yakınlarındaki kampta ceza müddetinin tamamlanmasına az bir zaman kala Kırımoğlu aleyhine yeni bir dava açıldı. 1986 yılı sonunda Magadan'da yargılandı ve üç yıl hapse mahkum edildi. Ancak yargılandığı haberinin alınmasıyla, Türkiye'de ve ABD'inde serbest bırakılmasına yönelik başlatılan yoğun kampanyalar ve Rejkyavik şehrinde yapılan ilk Gorbaçov-Reagan zirvesinde, Reagan'ın ön şart olarak aralarında Kırımoğlu'nun da bulunduğu hapisteki 5 insan hakları savunucusunun serbest bırakılmasını talep etmesi sonucunda şartlı olarak serbest bira-

kıldı. Siyasî faaliyetlerde bulunduğu takdirde, 3 yıllık hapis cezasını tamamlamak üzere tutuklanacaktı.

Kırımoğlu hapisten çıkınca, Kırım Tatar Millî Hareketi'nin Teşebbüs grupları mensuplarıyla görüşerek millî faaliyetlerini sürdürdü. Arkadaşlarıyla birlikte, 1987 yılında Kızıl Meydan'da Sovyet tarihinde benzeri hiç görülmemiş Kırım Tatar gösterilerini organize etti. Bu gösteriler, gerek Sovyetler Birliği'nde gerekse Hür Dünya'da büyük yankı yarattı ve dikkatleri Kırım Tatar meselesine çevirdi. Kırım Türklerine Kırım'ın yolunu açtı.

Kırımoğlu 1989 yılı Mayıs ayında Taşkent'te toplanan Kırım Tatar Millî Hareketi Teşebbüs Grupları Genel toplantısında kurulan Kırım Tatar Millî Hareketi Teşkilatı başkanlığına seçildi. Bu Teşkilatın öncülüğünde 1991 yılında, SSCB'nin Kırım Tatarlarının yaşadığı her yerinde yaptıkları seçimler sonucunda II.Kırım Tatar Millî Kurultayı 26 Haziran 1991'de Akmescit'de toplandı. Bu Kurultay'ın seçtiği ve Kırım Türklerini temsile yetkili en üst organ olan Kırım Tatar Millî Meclisi Başkanlığına seçildi. Kasım 2001'de toplanan IV. Millî Kurultay'da seçilen Meclis'in başkanlığına üçüncü kez getirilen Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu, iki dönemdir Ukrayna milletvekili olarak çalışmaktadır.

Kırımoğlu, evli ve üç çocuk babasıdır. Bahçesaray'da yaşamaktadır.

KIRIM'DA KIRIMOĞLU GÜNLERİ

Zafer KARATAY

Kırım Tatar Milli Meclisi Başkanımız, milli yolbaşçımız Mustafa A. Kırımoglu'nun 60. dogum yılı münasebetiyle 3 Aralık gecesi Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği İstanbul Şubesi başkanı Celal İçten ile birlikte Vatan Kırım'a gittik.

4 Aralık 2003

Emel Kırım Vakfı kurucu üyesi, Kırım Tatar Milli Hareketinin faal iştirakçisi olan ve terketmek zorunda kaldığı vatanına yaklaşık 60 yıl sonra dönerek yerleşen ve orada rahmetli olan merhume Safiye Nezetli'nin vakfiyesi daire ziyaret edildi. TİKA'nın Kırım Koordinatörlüğü'nün bürosu olarak kiraya verilen ve tamir edilmekte olan dairenin son durumu yerinde görüldü.

İsmail Gaspıralı Kütüphanesi'ne gidilerek Mustafa Abdülcemil KIRIMOĞLU adına düzenlenen sergiyi gezdik. Kırımoglu hakkında neşredilen kitap, gazete ve dergiler ile çeşitli fotoğrafların yer aldığı sergi ve kütüphane hakkında müdür

Ayder Emir'den bilgi aldık.

TİKA'nın Kırım bürosunu ziyaret ettik. KIRIM Program Koordinatör Yardımcısı sayın İsmet Yüksel ile görüşerek, yapılan çalışmalar hakkında bilgi alışverişinde bulunduk ve sayın İsmet Yüksel'e yaptığı hizmetler için teşekkür ettik

Ayrıca onun yürüttüğü "KIRIM'da bir çocuk okut kampanyası'nın ne kadar yararlı olduğunu bir kez daha müşahade etme fırsatımız oldu. İsmet Yüksel bey ile görüşürken bu kampanya dahilinde çocuklarına yardım alan bir kadın kucağında yeni yürümeye gayret eden çok sevimli bir kız çocuğuyla geldi. Erken yaşta rahmetli olan ilk eşinden olma iki kız çocuğunu okutmak için verdiği mücadeleyi

anlattı. Şimdiki eşinin de bu çocukları okutmaya yardım ettiğini ama üniversite için gerekli ek eğitime para bulamadıklarını, mübarek kadir gecesinde kızlarıyla birlikte saatlerce dua ettiklerini, sessizce yanaklarından akan gözyaşları içinde anlattı. Sağ olsun Celal İçten, kardeşi Ayhan İçten ve kendi adına Kırım şartları içinde oldukça yüksek olan bir meblağı kendisine verdi... Allah razı olsun... Gözlere ve yüze yansıyan sevinç, mutluluk ve ferahlık tarif edilmesi zor duygular.

Millî yolbaşçımız sayın Mustafa A. Kırımoglu'ndan gelen telefon davetiyle Bahçesaray'a hareket ettik. Bahçesaray'ın yeni bölgesinde, ellerinde Tarak Tamgalı Gökbayrak bulunan öğrencilerin ve halkın toplandığı bir arsaya geldik. Pek çok dost oradaydı.. Millî Meclisimizin Teftiş Kurulu Başkanı Kurtegen Asan, Kırım Parlamentosu Başkan Yardımcısı ve Milli Meclis azası İlmi Ömer, Bahçesaray Vali yardımcısı Rüstem Çiygöz, Bahçesaray Millî Meclisi Başkanı Ahtem Çiygöz, Bahçesaray Valilik görevlisi Rıza Seyitveli, eşi ve Kırımoglu'nun çalışkan kızkardeşi, Bahçesaray Öğretmenler Birliği Başkanı Dilara Seyitveli, Mustafa beyin agası Asan Cemil, eşi Ediye Cemil ve

Celal İçten, Zafer Karatay ve İsmet Yüksel; Safiye Nezetli'nin kabrinde.

diğer dostlar, Milli hareketimizin mensupları ve vatandaşlar...

Mustafa Agamızın gelmesiyle merasim başladı ve Mustafa A Kırımoğlu adına yapılan milli mektebimizin temeli atıldı...

Daha sonra Mustafa A Kırımoğlu milli mektebinin kurulacağı yerin etrafında bulunan ve Kırım Tatarları için yaptırılan, yakın zamanda anahtarları teslim edilecek olan 65 daireli apartman gezildi ve müteahhidi Edem Dudak'tan bilgi alındı.

Aynı bölgede yakın zamanda bitirilen ve hak sahiplerine verilen 45 daireli bir apartmanın yanı sıra başka inşaatlar da bulunmakta. Rüstem Çiygöz'den aldığımız bilgiye göre Milli Mektep'te 500 talebinin okuması planlanmakta. O bölgede ise 1.300 civarında Kırım Tatar çocuğu yaşıyor.....

Merasimden sonra Akmesic't'e giderek Kırım Tatar Milli Meclisimizi ziyaret edip başkanımızla görüştük.

Aynı akşam Karasubazar'ın biraz kuzeyindeki Vişnoye köyünde Turgut Otçu'nun evine misafir olduk.

Turgut Otçu, Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Çatalca şubemizin eski kurucu başkanı. Kırım Davamızın aktif iştirakçisi olan Turgut Otçu, bir süre önce Vatan Kırım'a göç etti ve oraya yerleşti. Karasuv nehri kenarında bahçe içerisinde bir ev

satın alan Turgut Otçu, Kırım'da doğan oğlu ve eşiyle çok mutlu. Annesi de ziyarete gelmiş. Çibörek eşliğinde uzun uzun sohbet ettik, hasret giderdik. Vatan Kırım'a yerleşen İsmet Yüksel, Necmettin Yalta ve Turgut Otçuların çoğalmasa ne güzel olurdu.

5 Aralık 2003 Cuma

Kırım Tatar Milli Meclisi'nin Başkanı ve Ukrayna Milletvekili Mustafa A. Kırımoğlu'nun 60. doğum yılı münasebetiyle Kırım Devlet Mühendislik ve Pedagoji Üniversitemizin düzenlediği Kırım Tatar Milli Hareketi konulu milletlerarası konferans 5 Aralık 2003 Cuma günü başladı.

Çalışkan, başarılı ve becerikli rekör sayın Fevzi Yakub'un açış konuşması ve üniversitenin senfoni orkestrasının ve korosunun çaldığı millî marşımız "And Etkenmen" ve Kırım Müftüsü'nün duasıyla başlayan konferansta, Fevzi Yakub'un, KTMM Başkanı millî yolbaşçımız Mustafa Kırımoğlu'na, halkına

ve insan haklarına yaptığı hizmetler ve eşsiz mücadelesi sebebiyle üniversitenin Fahri Profesörlük ünvanı verildiğini ilân etti ve merasimle sayın Kırımoğlu'na cübbesi giydirildi, beratı takdim edildi.

Millî yolbaşçımızın kısa teşekkür konuşmasından sonra konferansa katılanlar arasından kısa tebrik ve hayırlama konuşmaları yapıldı.

Şunu ayrıca belirtmeliyim ki, tanınmış insan hakları savunucusu Ukrain Yuriy Beluha, Mustafa A. Kırımoğlu ve onun mücadelesini anlatırken gözyaşları içerisinde kaldı ve heyecandan sözlerini tamamlayamadı... Tanınmış insan hakları savunucularının bu kutlamalara koşarak gelmeleri ve heyecanla katılmaları çok dikkat çekici idi....

Akşam yemeği üniversitede konferans iştirakçileri ile birlikte yendi. Akordeon eşliğinde, Romanya'dan gelen Kırım Tatar kardeşlerimizin aktif iştirakleriyle şenlenen gece, Milli Meclis

* Bu konferansın ayrıntılı bilgisi için <http://www.qurultay.org/tat/ayrinti.asp?HaberNo=2003120902> adresine başvurabilirsiniz.

Kırımoğlu 60 yaşında

başkanımızla birlikte oynanan Kaytarma ile sonuçlandı...

Üniversite kitap satış yerinde ve konferans esnasında Kırım Tatarları ile ilgili kitaplar, kasetler satan Kırım Tatar kadınının (öylesine önemli bir hizmeti ayağımıza getiren adını hatırlayamadığım bu vatandaşımıza teşekkürler) sattığı kitaplardan epeyce satın aldık.... Yıllar geçiyor ama kaderimiz değişmiyor... Kırım'a giderken kilolarca kitap götür, gelirken kilolarca kitap getir... Artık Kırım'a girip çıkarken gümrükte çantalarımıza da bakmaz oldular... Onlar da anladılar galiba, kitap getirip götürmekten başka bir şey taşımadığımızı....

Gecenin geç saatlerinde Kırım ansamblinin yolbaşçısı sevgili Server Kakura geldi ziyaretimize... Kerç bölgesinde konser ve gösterilerden döner dönmez sağolsun ziyaretimize geldi...

Konserlere Kerç merkezinde ilgi yüksek imiş ama köylerde salonlar dolmamış... Biletler 4 grivna.. Köyde yaşayan tarımla geçinen kışı sınırlı geliri olanları düşününce az gibi görünen bu rakam pek çok aile için önemli...

Sponsor arayışında Server Kakura... Bir proje teklifi de var.. Yakında duyurulur... O takdirde konserleri ücretsiz olarak verme imkanı olacak.... Serverin kaygısı, insanların anadilde şarkı dinleme, söyleme ve kendi milli kültürümüze olan ilgiyi canlı tutabilmek.... Yoksa hakim olan Rus kültür ve yaygınlaşan pop kültür etkisinde geleceğimiz

içinbüyük tehlikeler görünüyor....

Vatan Kırım ! ne bereketli topraklar....

Allah rızası için, millet sevgisiyle, vatan sevgisiyle, armudun sapı, üzümün çöpü demeden, mazeretler üretmeden hizmet etmek isteyenlere ne güzel fırsatlar sunuyor.... Elbette kalp ve gönül gözleri kapalı olmayanlar için....

6 Aralık 2003

Cumartesi - sabah

Çok soğuk ama güneşli bir güne başladık Vatan Kırım'da..

Üniversitede konferansın kapanış oturumlarına katılmak üzere, Kırım Devlet Mühendislik ve Pedagoji üniversitemiz ilk durağımız oldu. Bu üniversite bir Kırım Tatarı olarak gerçekten gurur duyduğum, göğsümü kabartan bir millî müessesemiz. Akmesic'in ortasında, dev bir bina, rektörü Kırım Tatarı, hocaların çoğunluğu Kırım Tatarı, öğrencilerin çoğunluğu öyle..

Kocaman salonunda istediğimiz zaman istediğimiz toplantıyı, konferansı yapma imkanı var..

Bu sene Ukrayna dışında milletlerarası öğrenci kabul etme hakkını da kazandı...

Bu üniversitemizi, dünyanın sayılı üniversitesi olması için her türlü yardımı ve desteği sağlamamız gerekiyor... Bu bizim davamızın geleceğinde çok ama çok mühim; üniversitemiz ve milli mekteplerimiz....

Kırım'da her şeye rağmen çok

önemli ve çok sayıda neşriyat yapılıyor.. Gelecek günlerde bunlardan bazılarını tanıtma fırsatım olur umarım..

Üniversitemizin rektörü Fevzi Yakub'un davetiyle odasında bir kahve içiyoruz... Celal İçten ve İsmet Yüksel ile birlikte...

Heyecanla anlatıyor rektörümüz... yaptıkları ortada... yapacaklarını anlatıyor... Heyecanlanıyorum ben de.. Çaktırmadan yaşaran gözlerimi siliyorum.. 2004 yılında en çok ilgi göstermemiz gereken ve yardım etmemiz gereken bir millî kuruluşumuz bu....

Türkiye'de ve dünyada üniversitelerde görev yapan yüzlerce Kırım Türkü var, Kırım'ın sevdalıları var, dostları var... Onlar bu konuda çok ciddi olarak ve derhal harekete geçmeliler... Yapılanlara el vermeliler...

TİKA'nın desteklediği Türko- loji merkezi faaliyette... Ama daha fazlası gerek...

Gelecek sene Türkiye'den en az 25 - 30 öğrenci orada okumalı.

Ukrayna RUH Partisi başkanı Hudevenko ve Milli Meclis Başkanımız sayın Kırımoğlu'nun kapanış oturumu için üniversiteye geldiği haberi üzerine tatlı ve heyecan verici sohbetimiz sona eriyor. Rektörlük makamının karşısındaki dershanede oturuma katılanlarla birlikte aşağıdaki büyük salona iniyoruz... Geçtiğimiz koridordaki, İsmail Gaspıralı, Noman Çelebi Cihan, Müstecib Ülküsal, Dr. Ahmet İhsan Kırım'ın adlarının verildiği

dersaneler sırayla... Çok değil on beş sene öncesi bunlar bir rüyaydı bir çokları için. Hatta bazıları için ütopya... Şükürler olsun, inananların ve inanarak mücadele edenlerin zaferi bu...

Kapanış oturumunda ilk gün katılmayan misafirler konuşuyor. Celal İçten de kürsüden heyecan dolu ve samimi bir konuşma yapıyor. Ardından Komisyon raporlarını Nadir Devlet, Svetlana Çervonnaya ve Lütfi Osman okuyor... Rektörümüz Prof. Dr. Fevzi Yakub'un konuşmasıyla konferans sona eriyor...

Kuliste bir çok kişiyle görüşüp, hasret giderip sohbet ettikten sonra saat 15'te Kırım Tatar Millî Tiyatrosunda başlayacak And Etkenmen adlı tiyatro ve Mustafa A. Kırımoğlu için hazırlanan özel merasim için yola çıktık....

Kırım Tatar Müzikal Drama Tiyatrosu'na davetliler çoktan gelmeye başlamıştı. Kulisteki bir koltukta bir birine benzeyen iki yaşlı sevimli teyzeye doğru ilerledik. Bizi görünce sevinçle yerlerinden kalktılar. Safinar hanımın annesi ve teyzesi bu ellerini hürmetle öptüğüm nur yüzlü insanlar.

Ensemde bir el hissediyorum. Gözleri nemli Mustafa amcayla sarılıyoruz birbirimize. Mustafa agamızın kayınbabası Mustafa amca bu. Çok heyecanlılar ve

Zafer Karatay Kırımoğlu'na hediyesini takdim ederken.

mutluluklarını torunlarıyla, dostlarıyla paylaşıyorlar..

Tiyatro salonu tıklım tıklım dolu. Yerimize geçiyoruz. Ukrayna Parlamentosu'ndan 20'den fazla milletvekili, "Bizim Ukrayna Bloğu" Başkanı, RUH partisi başkanı Udevenko, Kırım Başbakanı Kunitsin, Parlamento Başkanı Graç ile birlikte Milli Meclis Başkanımız Kırımoğlu giriyor salona.. Bütün salon ayakta... Alkışlar alkışlar...

Işıklar söndü ve "And Etkenmen" adlı oyun başladı. Ukraine ve Kırım Tatar Türkçesinde.. Sürgünü anlatıyor, Vatan'a dönüş mücadelesini anlatıyor. Salonda çıt yok, gözler nemli ve buğulu, arada iç çeken, o günleri hatırlayan davetlilerin nefes sesleri oyunu bütünüyor...

Safinar hanım da sahnede kendini oynuyor. Ya da oynamıyor aslında. Yıllar öncesini, eşi Mustafa A. Kırımoğlu ile tanıştığı onun mücadelesine katıldığı günleri yaşıyor.. Bu oyunu mutlaka Türkiye'ye getirtmeliyiz.

Oyunun sonunda orkestra birden "And Etkenmen"i çalmaya başlıyor. Bütün salon ayakta söylüyoruz.... İnsan yaşadıkça nelere şahit oluyor. Şükürler olsun bugünleri bizlere yaşatan Rabbimize..

Mustafa agamız, millî yolbaşçımız, Millî Meclisimizin başkanı sahneye davet edildi. O ayakta sahneye

ilerlerken salon tekrar ayağa kalktı. Muhteşem bir atmosfer. Hapishanelerde, çalışma kamplarında, soğuk, buz gibi hücrelerde, Sibiry'a'nın dondurucu topraklarında, KGB sorgularında geçen uzun, up uzun yıllardan sonra ömrü halkının hizmetinde geçen bir insan için ne güzel bir an! Arkamı dönüp salona bakıyorum.. Alkışlar içten, gözlerdeki yaşlar, gözlerde ve yüzlerdeki sevinç içten.. samimi, sıpsıcak...

Halkımız gerçekten vefalı, sağduyulu. Kimin gerçek sevgiye lâyık olduğunu çok iyi biliyor...

Dünyanın çeşitli yerlerinden gelenler sahneye sırayla çıkıyor ve konuşuyor ve hediyesini takdim ediyor. Aradan geçen bunca güne rağmen, bu satırları yazarken o anı o dakikaları tekrar yaşar gibiyim. Konuşmaların arasında sanatçılarımız sahneye geliyor, kimi oyunlarımızla kimi yır-larımızla bu kutlamalara katılıyor.

Gecenin finali ise muhteşem oldu.

Kırımoğlu 60 yaşında

Aslında gecede en zor durumda olan beklide en sıkıntılı anları yaşayan Milli Meclis Başkanımız Mustafa Kırımoğlu idi. Kendisi hakkında, mücadelesi hakkında söylenenleri, biraz mahçup, biraz sıkılğan bir ifadeyle dinleyip durdu. Gecenin sonunda sakin bir şekilde yerinden kalktı mikrofonu eline aldı ve tarihî bir konuşma yaptı.

Onu dinlerken yerimde duramadım. Sadece oturduğum koltuk değil tiyatro salonu bile bana dar geldi. Boğazıma bir şeyler geldi düğümlendi. Nefes alamadım.. Gözlerim yaşardı, ağlayamadım. Haykırmak geldi içimden, yapamadım.

Gerçekten bir kahraman olduğunu, halkının, Vatan Kırım'ın oğlu olduğunu gösterdi.. Gurur duydum, böyle bir yolbaşçıya sahip olduğumuz için. Tanrıya şükrettim ve dua ettim onu bize verdiği için. Kıymetini bilmemiz gerek. Ona ve mücadelesine sonuna kadar destek vermek gerek.

O ihtişamlı gecenin sonundaki konuşmasını önce Kırım Tatar Türkçesiyle yaptı. Ne bir kağıda baktı ne bir an duraksadı, ne de de bir sözcüğü tekrarladı.. Sonra aynısını aynı ses tonuyla, aynı tempoda Rusça söyledi..

Herkes mutluydu o ise üzgündü. Şimdi belli olmuştu sahnede biraz mahçup, biraz sıkılğan ve biraz da üzgün bir ifadeyle oturmasının sebebi.

“Büyük teesüfle söylemek mümkün ki, biz daha çok yapılacak şeyleri yapip olamadık ve bu bakımdan halkımızın, gelecek nesillerimizin önünde hepimizin, benimde dahil, borclarımız büyüktür.” dedi.

“Menim ardımdan ağlayacaklar olacak mı ve ne kadar olacak hususta men, elbet, bilemem. Belki de sevinenler ve “Şükürler olsun, nihayet gitti”,- diyenler daha fazla olacaktır, çünkü bizim haklarımız iade edilmesine karşı çıkanlar daha çoktan çok.”

www.Qurultay.org

KTMM Resmî internet sitesi

MUSTAFA'NIN SESİ

Dünyağa tanıldı on sekiz Mayıs
Çiçekler mevsimi kulgende alem
Meydanda toplana talapkar halkın
Kırımlılar, şu künde tutarlar matem.

Kok bayrak astında, er yıl bu künde
Halk kene ve kene ak talap ete
Vatanğa sığınuv varlığın dilde
Yürek aklarını cihan eşite.

Mustafa'nın yanrasa, coşkun sesi
Düşmanın kozgala pakıl okesi
Mustafa sesinde canlı akikat
Akikatnı yenmek muşkul meşakat.

Mustafa gururlu sözlegen söz
Gonuller birleşe herkes meydanda
Vatan, millet, meclis! - degende erkes
Taş-kaya, kol tutup uzata seda.

Bu sözler kalplerge ak umut bağlay
Analar bu kunkı hatırlap ağlay
Mustafa sesi bu - keskin, kılıçtay
Mustafa arkalı dünyağadarkay.

Mustafa söylese matem künde
Umütler uyana halknın dilinde
İrade kuçu bu - tesiri buyuk
Mustafa söz aytsa titrene kok - yer.

Vasfiye KIPÇAK

“Ümit ederim ki, bizim bugünkü akşamımız da bu beraberlik daha yakın olmasına daha bir vesile olacaktır. Biz yalnız birlik ve beraberlikle ülkemize ve bu ülkenin en güzel parçası olan bizim vatanımız Kırım yarımadasına istikrarlı barış, adalet ve refah getirebiliriz.” sözleriyle bitirdiği konuşmasına, bir tarihe tanıklık etmekten gurur duydum...

Bu konuşma dikkatlice okunması ve üzerinde düşünülmesi gereken bir konuşma... Bir tarafta kendisi için düzenlenen törende böylesine bir konuşmayı yapan bir yolbaşçı..

Diğer tarafta ise...

Bayrak Lider

Kemal ÇAPRAZ

Kırımöğlu 60 yaşında

Türk Dünyası için 20. yüzyıl büyük çileler ve acılarla dolu bir asır olarak geçti. Bu asırda Türk devletleri ve toplulukları birer birer bağımsızlığını kaybetti ve esaret altına girdi. Türk Dünyası'nın bu zor şartlarında büyük önderler çıkarak milletimize yol göstermeye çalıştılar. Türk milleti için belki de en önemli önderler işte bu zor şartlarda yetişenlerdir. Cumhuriyetimizi kuran Gazi Mustafa Kemal işte böyle şartlarda ortaya çıktı. Azerbaycan'ın büyük önderi Mehmet Emin Resülzade, Doğu Türkistan'ın büyük önderi İsa Yusuf Alptekin, Batı Trakya Türklerinin önderi Dr. Sadık Ahmet, Azerbaycan'a bağımsızlık kazandıran önderi Ebülfez Elçibey, Kıbrıs davasının yıkılmaz önderi Rauf Denктаş ve Kırım Türklüğünün yolbaşçısı Mustafa Cemiloğlu böyle zor ortamlarda ortaya çıkmıştır. Bu büyük önderlerin mücadeleleri davalarıyla öylesine özdeşleşmiştir ki, artık onlar ülkeleri ve idealleriyle anılır olmuşlardır. Biz ülkesiyle ve milletiyle özdeşleşen bu büyük önderlere bayrak şahsiyet diyoruz. Onlar ki, bayrak gibi her gittikleri yerde ülkelerini temsil etmişler, onların ismi söylendiğinde ülkeleri, ülkelerinin ismi söylendiğinde de onların adı akla gelmektedir. Onlar bayrak gibi lekesiz ve temizdir. Onlar zorluklar karşısında yılmamış, yıkılmamış, gerektiğinde dünyanın en güçlü devletleriyle bile tek başlarına mücadele etmişlerdir. Onlar hiç kimse-den makam ve mevki beklemeden yalnız ve yalnız milletlerinin geleceği için hayatlarını ortaya koymuşlardır. Kimse onlara önderlik sıfatını vermemiş, onlar bu sıfatı hayatlarının her saniyesinde yaşayarak kazanmışlardır.

Onları makamlar ve mevkiler yükseltmemiş, ülkeleriyle ve mücadeleleriyle yükseltmişlerdir. Onlar bir faninin hayatta kazanılabileceği en büyük ödül olan, milletin kalbindeki yeri kazanmışlardır.

18 Mayıs 1944 yılı Kırım Türklerinin en facialı günüdür. Ama bu sürgünü 6 ay 5 günlük bir bebekken giden Mustafa Cemiloğlu, daha bıyıkları yeni terlemeye başladığı bir dönemde, dünyanın iki süper gücünden biri olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne kafa tutma başarmış ve dünyaya Kırım Türklüğünün haklı mücadelesini duyurmuştur. Kırım Türklerinin bu yiğit sesi, dünyanın birçok ülkesinde yankı buldu. İşte, zindanlar, sürgünler, çalışma kampları bu mücadele adamını yıldırılmamış, sesini hür dünyaya duyurabilmiştir.

O dönemleri bilmeden, bugün o mücadeleleri kimse küçümsemeye kalkmasın. Kırım Türkleri vatan Kırım'a tek bir silah atmadan dönebilmişse işte bu büyük mücadele önderinin, yolbaşçısının sayesindedir.

Türk Dünyası'ndaki bu bayrak liderlerin bir özelliği de hiçbir zaman milletini küçümsememiş daima onlarla birlikte hareket etmiş olmalarıdır. Onlar, milletin ortak sesidir. Onlara ulaşmak için protokollerle uğraşmak zorunda kalmazsınız. Bir bakarsınız, pazarda filesiyle alışveriş yapan Mustafa Cemiloğlu karşınızdadır, tiyatrodan yanınızda oturan Rauf Denктаş'dır. Rahmetli Dr. Sadık Ahmet'i Batı Trakya'daki herhangi bir köy kahvesinde vatandaşlarıyla sohbet ederken bulabilirsiniz. Onlar insan olmanın, dava adamı olmanın bütün şartlarını üzerlerinde taşırlar. Onlar halkının arasında korumayla dolaşmaya ihtiyaç duymazlar, çünkü onları vatandaşları vücutlarını kalkan yaparak korurlar. Onlar için seve seve can vermeye hazır binler on binler vardır.

Altmış yıllık ömrünü büyük mücadelelerle geçiren Kırım Türklerinin milli kahramanı efsanevi yolbaşçısı Mustafa Cemiloğlu'nun vatan sevgisini, millet sevgisini bayrak sevgisini yazmaya bile gerek yok. Çünkü o bunları altmış senelik ömrüyle hapisane duvarlarına, sürgün kamplarının acımasız yüzüne kazımış bir önderdir. Mustafa Cemiloğlu'nun hassas yüreğini, o koskoca Sovyet İmparatorluğuna kafa tutan insanın bir çocuk karşısında ne kadar şevkat dolu sevgi dolu olduğunu görmeyi isterdim. Rusya Federasyonu'nun Çeçenistan'ı işgali sırasında öksüz ve yetim kalan iki çocuğu yanına alan Cemiloğlu'nun onlara öz evlatları gibi sevmesini, üzerlerine titremesini asla unutamam.

Mustafa Cemiloğlu'nu bir Türkiye ziyaretinde, Doğu Türkistan Türkleri lideri İsa Yusuf Alptekin'le gazeteci ağabeyimiz Servet Kabaklı'nın yatında buluşturmştuk. Bu iki öndere dünyanın en güzel manzaralarına sahip boğazı gezdirmştik. Bu gezi sırasında denize olta atılmış oltayı da Sayın Mustafa Cemiloğlu tutmuştı. Tam o sırada oltaya bir balık takılmıştı. Cemiloğlu misinayı çekti, iğneye takılı olarak gelen balığın çırpınışlarına kalbi razı olmamıştı. Balığı iğneden kurtardı ve denize attı. Hepimiz şaşkın bir şekilde Mustafa beye bakarken O, "Allah kimseyi hürriyetinden etmesin. Balıkları bile" demişti. Onun o çelik gibi güçlü yüreği, bir çocuk karşısında, bir canlı karşısında hemen yufkalaşır ve duygusallaşır. İnsanlar kolay önder olmuyor. Çilelerin, mücadelelerin içinde yoğrulan bayrak şahsiyetlerimizin kıymetini bilmek, gerekir. Onlar, sadece mensubu buldukları toplulukların değil, bütün Türk Dünyası'nın ortak önderleridir.

Allah onlara sağlıklı ve uzun ömür versin, Türk milletin başından eksik etmesin.

Ukrayna Bakanlar Kurulu Mustafa Kırımoğlu'nu şeref diploması ile mükafatlandırdı

KTMM başkanı ve Ukrayna milletvekili Mustafa Abdulcemil Kırımoğlu bakanlar kurulu kararıyla insan hakları mücadelesi, milletler arası ilişkilerin geliştirilmesine katkısı nedeniyle şeref diplomasına layık görüldü.

Kırımoğlu'na Yaroslav Mudrıy nişanı verildi

Uluslararası ilişkilerin gelişmesine ve devletin kalkınmasına şahsen sağladığı katkılardan dolayı 60. yaşgünü kutlamaları vesilesiyle Ukrayna cumhurbaşkanlığı tarafından verilen Yaroslav Mudrıy nişanına layık görüldü.

Mustafa Kırımoğlu'nun mücadelesini konu eden "Ant Etkenmen" oyunu sahneye kondu

6 Aralık 2003 tarihinde Mustafa A. Kırım-oğlu'nun 60. yaşgünü münasebetiyle bir tören tertip edildi. 13 Kasım 1943'te doğan Kırımoğlu'nun yaşgünü mübarek ramazan ayına denk geldiği için törenlerin Aralık ayında yapılması planlanmıştı.

Tören, "Ant Etkenmen" tiyatro oyunu ile başladı. Mustafa A. Kırımoğlu'nun hayatı, totaliter rejime karşı gösterdiği mücadele, Kırım Tatar halkının Vatanına dönüşü, insan hakları ve demokrasi çabaları bu oyunda sergilendi.

Gösteri bittiğinde Kırım Parlamentosu Başkanı Boris Deyç, K.T.M.M. ve IV. kurultayın revizyon komitesinin temsilcileri, Kırım Başbakanı Sergey Kunitsin, Ukrayna Cumhurbaşkanının Kırım daimi temsilcisi Aleksandr Didenko, Türkiye Büyükelçisi Ali Bilge Cankörel, A.B.D. konsolosluk temsilcisi ve siyasi bölümünün atase yardımcısı J. Disney, KTMM Türkiye temsilcisi ve Emel Kırım Vakfı Başkanı Zafer Karatay, Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Merkezi temsilcileri, derneğin İstanbul şubesi başkanı Celal İçten, A.B.D., Rusya, Romanya Kırım Tatar derneklerin temsilcileri, meşhur insan hakları savunucuları Genrih Altunyan, İosif Zisels, Vladimir Gerşoviç, Aleksandr Lavut, Dünya Tatar kongresinin temsilcisi Rustem Gaynetdinov ve diğer konuklar Mustafa Kırımoğlu'nun 60. yaşını tebrik ettiler.

Mustafa Kırımoğlu'nu tebrik etmek için Kiev'den "Naşa Ukraina" siyasi bloğunun lideri Viktor Yuşenko, Ukrayna Milletvekilleri ve "Naşa Ukraina" bloğunun üyeleri Genadiy Udovenko,

Boris Tarasük, Pötr Poroşenko, Yuriy Yehanurov, İvan Draç, Vaçeslav Koval, Oksana Bilozir ve Vaçeslav Çernovil'in eşi Atena Çernovil geldiler.

Tören bittiğinde Akıyar'daki "Yıldızlı İlyas" restoranında akşam yemeği verildi.

Kırımoğlu'nun şerefine konser

7 Aralık 2003 tarihinde Mustafa A. Kırım-oğlu'nun 60. yaşgünü münasebetiyle büyük bir konser programı tertip edildi. Kırım'ın ünlü sanatçıları Zarema Almazova, Femi Mustafayev, Enver İzmailov, Server Kakura, Dilaver Settarov, Rustem Memetov, Osman Asanov, Uriye Kencikayeva, Edip Asanov, Oksana Ametova, Alim Aliyev, Zarema Mecitova; Kırım dans toplulukları, "Kaytarma", "Kırım", "Cemile"; çocuk folklor grubu "Teselli" konser programına katıldı.

Meşhur insan hakları savunucusu, Sovyet döneminde Kırım Tatarlarının milli mücadelesine de destek veren general Petr Grikgorenko'nun oğlu Andrey Grigorenko da bu programa iştirak ederek Kırımoğlu'na tebriklerini sundu.

Bahçesaray tarih ve kültür koruma alanı için Ukrayna bütçesinden 1.5 milyon grivna ayrıldı

Ukrayna bütçesinden Bahçesaray tarih ve kültür koruma alanına ait bazı binalarda acil onarım işlerinin yapılması için 1.5 milyon grivna tahsis edildi. Ayrılan para Hansaray, Hacı Giray türbesi, ve İsmi Han caminin de aralarında olduğu XIV-XIX yüzyıllarına ait 8 mimari eserin onarılması için harcanacak. Harcamaların büyük bir kısmı, Zincirli Medrese (350.000 grivna) ile Hansaray'daki ana binanın (342.000 grivna) onarımı için kullanılacak.

Münir Amca'nın adını hep duyuyordum, çeşitli faaliyetlerin gerçekleşmesinde sponsor oluyordu, ancak kendisi ile tanışmamıştım. Bu söyleşi, kendisi ile tanışmama vesile oldu. Bu söyleşi ile Bolşevik Devrimi'nden itibaren yakın tarihteki değişik dönemleri görmüş, göçmenlik ve sürgün dramlarını yaşamış bir insanın anılarını biraz da olsa sizlere aktarmaya çalıştık.

Söyleşi: Timur Berk

M. Kızavul : Benimle tanıştığın için çok teşekkür ederim. Bana kadar zahmet edip geldiğin için teşekkür ederim. İçeride de çibörekler pişiyor. Arkadaşlarını da getirseydin daha da sevinirdim.

Ne zaman ve nerede doğdunuz?

Benim doğum yerim Kerç Sancağı. 9 Temmuz 1918'de doğdum. Tam ihtilal olmuştu, annemin anlattığına göre işgalciler, atlılar gelmiş, bizi evden çıkarmak istemişler, çıkmamışız. Ondan sonra çekip gitmişler. Orada doğdum ve okulda Eski Türkçe okudum. **Kızavul Köyü'nde doğdum. Bu nedenle soy adımız Kızavul'dur.** Dedelerimiz Kırım'da doğmuşlar. Çocuklarını İstanbul'a gönderip orada tahsil yaptırmışlar. Babam İstanbul'da okumuş. **Çocuklarını Rus askeri yaptırmamak için Türk tebâsı yapmışlar.** Türk'e karşı harbe sokmamak için... Babam oranın büyüklerindendi. İşimiz ekindi, ekincilikti. Büyük çapta buğday yetiştirirdik. Tam üç ay "arman bastırır" idik. Soyumuz çok genişti. Hepsisi zengin insanlardı. Annemin dayısı Süleyman Hacı, köylerinin büyüklerindendi. Altı ay arman bastırırdı. Arman bittikten sonra "taşuv arabasına" yükleyip, Kerç'e gidip eşya doldurup gelir, halka dağıtırdı. Ben de kendisinin hasta yatağında olduğunu görmüştüm.

Neden göç ettiniz?

Kızavul Köyü'nde artık rahatsız olmaya başladık. Kolhozlar vs.

kuruldu. Bizi rahatsız ettiler. Eve gelip: "Kaç tavuğun var?". "30 tane". "Senden 30 yumurta istiyorum." derlerdi. Veremezsen "sen kırsıladın" derlerdi. **Bir tavuk ölse, "sen onu mahsus öldürdün, aşamak için" derlerdi.** Bu durumda ailecek göçtük, Kefe'ye geldik. (1929) Kefe'de bir Rus mektebine girdim, orada okumaya başladım. Benim bütün tahsilim beş senedir. Beş sene ben Rusça okudum. O günlerde aldığım eğitimle halen Rusça'mı sürdürebiliyorum. Nereye gitsem her kapıyı açabiliyorum.

Sonra "siz Türk tebâsısınız, burada oturamazsınız ve gideceksiniz" dediler. 13 yaşına kadar Kefe'de idik. Bize 15 gün müddet verdiler. Kefe'den vapura bindik Odessa'ya gittik. İki gün Odessa'da kaldık. **"Çiçerin" isimli vapur ile boğazdan Türkiye'ye girdik.** Büyük fırtınaya yakalanmıştık. Herkes yerlere yıkıldı kaldı. Türkiye Cumhuriyeti'nin 10.yılı idi. Her yer ışıklandırılmıştı. Ömrümüzde böyle bir şey görmemiştik. Türkiye'nin güzel olduğunu o gün gördüm. Burada başımdan geçen çok şeyler oldu.

Peki nasıl göç ettiniz, mallarınızı satıp mı geldiniz?

Bizde mal diye bir şey yoktu, kalmadı. Hepsini devlet aldı. Türk tebâsı da olsak "bunlar kolhozun malıdır" diyerek çekip aldılar. Ufak tefek eşyalarımız vardı onlarla geldik. Çiçerin Vapuru'ndan indikten sonra Karaköy'de Necatibey Caddesi üzerinde otel mi diyeyim,

ne diyeyim o kadar kötü bir yer, oraya gittik. Sonra Fatih'te uzak bir akraba bulduk, onun yanına gittik. Kahvesi vardı, kahvesinde oturduk.

"Akşama doğru babamız kaç para kazandı diye merakla bekliyorduk."

Babam iş aramaya başladı. Fatih'te Malta çarşısına gitti. Orada bir sobacının yanına girdi, soba borusu yapıyorlardı. Bir, iki lira yevmiye alıyordu, buna da razı olduk tabii. Annem de askeriye iç çamaşırı dikiyordu. Bir kuruşa mı ne don dikiyordu. Derken babam seyyar fotoğrafçılık yapmaya başladı. Akşama doğru babamız kaç para kazandı diye merakla bekliyorduk. Babamın elinden her türlü iş gelirdi. Kırım'da köyde iken paravay denilen "buharlı arman makinesi" çalıştırırdı. Ondan bize de

Münir Kızavul

bir şeyler geçti. Burada okumaya imkanım olmadı. Yalnızca kurslara gidebildim. Eskişehir uçak fabrikasında kursa girdim. (1936 - 1937) Ondan sonra İstanbul'da bir fabrikaya girdim. Nuri Demirağa'nın fabrikasıydı. İyi para aldım orada. **18 Lira haftalık alıyordum, bir ay yetiyordu.** (1937) Orada iki sene çalıştım. Askere hazırlandım. Harp başladı. Askerliğimi Hadımköy'de yaptım. Her an savaşa hazır bekliyorduk.

"Hâlâ beni görenler
"alüminyumun babası"
derler bana".

Alüminyumu Eskişehir'de öğrenmiştim. Alüminyum işi yapmaya başladık. Alüminyumun Türkiye'de üretimi yoktu, Avrupa'dan gelirdi, biz de hurdalıklardan toplardık. Alüminyumu eritip profil haline getirirdik. Bizim atölyede 15 - 20 kişi çalışırdı. Harp bittiğinde Türkiye'ye Amerikan otobüsleri gelmişti, onların pencerelerinin çerçeveleri alüminyumdandı. Onu yapmaya başladık, çok iyi para kazandık. Gaziantep'ten, Van'dan müşterilerimiz vardı. Şunu diyebilirim ki Türkiye'de alüminyuma el atan yalnız bendim. Hala beni görenler "alüminyumun babası" derler bana.

Eşinizle nasıl tanıştınız?

Beşiktaş'ta otururken annem eşimin annesi ile tanışmıştı. **Eşim Köstence'nin Anadol Köyü'nden idi.** 1946'da evlendik. İki oğlum var. Büyük oğlum Atilla 1952 doğumludur. Mimar oldu. Kendisi özel olarak çalışıyor. Küçük oğlum ise 1962 doğumlu, yedek parça dükkanı vardı, işler kötü gidince kapatmak zorunda kaldı.

Göç esnasında kimlerle beraber geldiniz? Orada akrabalarınız kaldı mı?

Göçte yoktu akrabalarımız. Orada amcalarım kaldı, onlar da iki sene sonra göçüp geldiler. Babam olsun, amcalarım olsun hepsi çalışkan insanlardı. Kısa zamanda kendilerini iyi duruma getirdiler. Biraz çekişme oldu ama yine de iyi duruma geldiler. Bütün çocuklar tahsil gördü. Büyük amcamın torunu (Metin Çolpan) Almanya'da çalışıyor, kendisi bilim doktoru, çok büyük adam oldu.

Kırım'dan biz geldikten sonra 1938'de harp başladı. Harp başlayınca amcamın kızı iki çocuğu ile orda kaldı. Kocasını mühendis idi. Harp bittikten sonra İtalya'ya kaçtılar. Amcam yaşlı olduğu için gençler ile hareket edemedi ve

seneler geçti, bir haber geldi, amcam sağ diye. Ben bunları anlatırken dahi gönlüm taşıyor. Oğullarına haber vermek lazım, nasıl haber vereceğim? Gittim Teknik Üniversite'ye. Hiçbir bilgi yoktu elimde. Orada araştırma yaptım nerede okuduğumu buldum. Görüştük, mutlu haberi verdim. Ablası Edirne Alpullu'da idi. Oraya telefon açıyor, "Abla, babam sağ imiş diyor!" diyor. Bunu duyunca ablası bayılıyor. O zamanlar anneleri de sağ idi. On seneden fazla geçmiş. Karı koca birbirlerine söz vermişler. On sene geçip haberleşemez, buluşamazlar ise annelerine evlen demiş babaları. O sene geçtiği için anneleri evlenmişti.

Kırım'a gidip gelmeye başladım. Türkiye'den çıkıp Kırım'a giden ilk benim, 1972 senesinde. O sene vize alıp Moskova'ya gittim. Gizli servis adamları beni takip ediyorlardı, telefonlarımı dinliyorlardı. Devamlı telefonum çalıyordu, hiç kimse karşıma çıkmadı.

Ondan sonra Özbekistan'a gittim. Orada bazı tanışları gördüm. Ama amcamı göremedim, Fergana'da oturuyordu. Taşkent'i, Semerkand'ı dolaştım, dönüşte de Kırım'a gitmek istedim, bir hafta vize istedim, bana bir buçuk gün verdiler. O şekilde dolaşım Türkiye'ye geldim.

1970'li senelerinde Karaköy'de dükkanım vardı, alüminyum satıyordum. Oraya kuyruk oldu millet, her gün "Onu gördün mü, bunu gördün mü, kimleri gördün?" diye soruyorlardı.

Amcamın kızının çocuklarını babaları ile görüştürmek istiyordum. Bir çok çare düşündüm. Çocukları Duru Turizm grupları ile Moskova'ya gönderdik. Babaları da Moskova'ya geldi. Orada bir akrabamız var, onun evinde buluştular. Ondan sonra bir daha gitmeleri gerekti. Çocuklar babalarını görmek

için Özbekistan'a gidecekti. Oraya uçak bileti bulduk onlara. Gittiler oraya, babalarının kardeşi vardı Semerkand'ta, onda buluştular. İki çocuğunu iki dizine oturttu, "Ah ne güzel ballarım bar eken!" diye sevindi.

1978 senesinde Ekim ayı gibi Özbekistan'a teyzemi aramaya gitmiştim. Gittim, nasıl bulacağım, bir buçuk gün vizem var. Tren istasyonuna git dediler. Gittim oraya. Bir araba duruyordu, adam da bağıırıyordu: "Sırdarya, Sırdarya!" diye. Sene nerelisin diye sordum adama. "Men Kırmı'lıman" dedi. "Bu araba dola-cak ta ondan sonra gideceğim" dedi. Aç dedim kapıyı. Açtı, oturdum. "Arkası ne olacak" dedi. "Düşünme orasını, gidelim hemen" dedim. Bindi adam, korkuyor, kim bu, ne olacak, nereye götürecekt diye korkuyor.

Gittik gittik, "Yanı Göl" diye bir yere uğradık. Bir başkası için bir adres baktık orada, bulamadık. Ondan sonra Sırdarya'ya doğru yola çıktık. Sırdarya'ya akşama doğru vardık. Şoför de döneceğim diye tutturdu. Bir adres vardı oraya gittim. Kapıyı çaldım, bir Rus kadını çıktı. Sordum, kendisi bu adreste hiçbir zaman Tatar yaşamadığını söyledi. Karşıda Tatarlar yeni ev yapıyorlar, onlara sor dedi. Gittim evin önüne, orada yaşlı bir kadın vardı. "Nazmiye Abdülveli-yeva'yı arıyordum" dedim. "Kateceksin onu?" diye sordu bana. Böyle deyince anladım tabii. "Onun kızı benim gelinim oluyor" demez mi... Onun yanınca bir çay bala bar edı, "Atla ketelim onun üyüne" dedi. Evin önünde sarı saçlı bir kız vardı. "Adın ne?" diye sordum. "Lila" dedi. "Kimsin sen?" dedim. "Ben onların geliniyim" dedi. "Senin adın Leyla" dedim, "Annen nerede?" diye sordum. "Babam hasta, yatalak" dedi. İçeri girdim,

bütün ailemizin resimlerini gördüm. Enişte bir şey söylemeye çalıştı ama söyleyemedi. Ben orada duramadım. Çıktım dışarıya. Evin yanı başındaki mısır tarlasından bir kadın koşup geliyor. "Ah matam! Sen kaydan çıktın?" dedi. Kırk senedir görüşmemiştik. "Tüştük işte, bizni Allah tüşürdü mında." dedim. Orada yarım saat kadar konuştuk. Sonra aynı arabayla geri döndüm. Ertesi gün kalktım, bütün akrabalarım kuş yavruları gibi toplanmışlar duvarın önüne, beni bekliyorlar.

Oradan da atladım uçağa Bakü'ye gittim. Bir hafta kaldım orada. O kadar istemememe rağmen bir haftalık vize verdiler. Oradan Tiflis'e gittim. Oradan Soçi'ye geçtim. Bir gün kaldım orada. Sonra Volgograd'a gittim. Orada da bir buçuk gün kaldım. Sonra uçakla Harkov üzerinden Kırm'a indim. Kırm'da bana özel bir araba verdiler. Araba ile Yalta'ya gittim, gezdim.

"Bu topraklar bizim topraklarımız. Sevdiğim için geldim buraya."

Daha sonraki bir gezimde Yalta'ya gittiğimde çadırlar kurulmuştu orada. Baktım bizimkilerle Ruslar kavga ediyorlar. Pejmürde kılıklı bir adam çadırları çevreleyen tel örgülerinin dışında, içeride de Tatarlardan bir tanesi duruyor.

"Niye geldiniz buraya? Bu topraklar bizim!" diyor Ruslar. O da diyor ki: "Bu toprak niçin senin oluyormuş? Bu toprak bizim! Biz toprağımızı seviyoruz, bunun için biz buraya geldik" diyor. Böyle konuştular konuştular, bir adam çıktı ortaya:

"Sen toprak sevgisinin ne olduğunu biliyor musun?" dedi. "Ben biliyorum" dedi o da. "Sen bir

şey bilmiyorsun. Bu toprakları öldürdünüz. Bu toprakları sevdiğimiz için geldik buraya!" Rus gidince ben de kalktım o adamı tebrik ettim. "Ben Türkiye'den geldim. Bu topraklar bizim topraklarımız. Sevdiğim için geldim buraya. Bak sana ispatlayayım. Benim köyüm Kızavul." Evrakımı gösterip "Oku" dedim. "O da Kızavul. Bak ne kadar vatanımı seviyorum!"

1978 senesindeki Kırm'a gidişimden sonra Türkiye'ye dönmek üzere Moskova'ya gittim. Moskova'ya indiğimde yarım metre kar vardı. Nasyonal otele yerleştim. Akrabam Asiye Hanım'a telefon ettim, otele çağırdım. Çok korkuyordu ama yine de geldi. Hediyeleri verdim. Onu kapıda durdurup benim kim olduğumu sordular, onu sorguya çektiler. Ertesi gün "Münir Ağa konuşma, daha sonra görüşürüz" dedi... Ertesi gün Türkiye'ye geri dönmek üzere havaalanına gittim. Pasaport kontrolünde asker pasaportumu aldı, gitti bir yere. Yarım saat, bir saat bekledim gelmedi. Ben de, "uçak uçup gitti, benim vizem yok, beni götürüp nereye kapatacaklar" diye düşünüyordum kendi kendime. Ondan sonra koşup geldi, pasaportumu geri verdi. Neyse ki uçak beni beklemişti. **Beni bekletmelerinin sebebi pasaportumda doğum yeri olarak Kırm yazmasıydı.**

Akrabalarımın hepsini gördüm, görmediğim insan kalmadı.

Kırm'da ev almayı düşünüyordum ama ev alamıyorum kendi şahsım adına. O da olacak inşallah yakın zamanda. Bizim Kızavul Köyü'nde büyük arsalarımız var. Türk tebâsı olarak bütün evrakları var elimizde. Belki bir gün dava edersek bizim olabilir.

Kırım'a Seyahat

Fatih Kerimî

FATİH KERİMÎ

Kırım'a Seyahat adlı ve çalışmamıza konu olan eser, Kazan Türklerinden Fatih Kerimî tarafından kaleme alınmıştır. Fatih Kerimî, 20. yüzyılın başlarından itibaren Kazan Türkleri ve özellikle Rusya'daki Türklere en çok hizmet eden ve bunların gayri resmî lideri olan şahsiyetlerden biridir. 30 Mart 1870 tarihinde Samara eyaletinin Bügü-lme ilçesine bağlı Minlibay köyünde bir molla ailesinin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Babası zamanının ileri görüşlü hocalarından biri olan Gilman Kerimî'dir. On bir yaşına kadar babasının medresesinde eğitim gören Fatih Kerimî daha sonra Çistay Medresesine devam eder ve bu arada iki yıllık Rus mektebini de bitirir. Bir yandan Rus edebiyatını tanımaya çalışan, Rusça'dan tercümeleyen Fatih Kerimî, babası tarafından iyi bir eğitim alması için İstanbul'a gönderilir. Fatih Kerimî burada Mülkiye mek-tebinde okur ve bu vesileyle Türk edebiyatını da yakından tanıma im-kânı bulur. Medresedeki eğitimi sırasında Arapça ve Farsça öğrenen Kerimî aynı yıllarda Rusça'yı da öğrenir. İstanbul'a geldiği sırada Türki-ye Türkçesini ve Fransızca'yı da öğrenen Kerimî bu dillerin edebiyatı ve sanatını da yakından tanıma imkânı bulmuş bir münevverdir.

1896 yılında Mülkiyeyi bitiren Kerimî, 1896-1998 yılları arasında Yalta'da öğretmenlik yapar. 1898'de Orenburg'a dönen Kerimî, aynı yıl Ufa'da toplanan Tatar Aydınları

Meclisinde Gani Hüseyinov ile tanışır ve Orenburg'a yerleşerek burada bir matbaa kurup çeşitli kitaplar basmaya başlarlar. Asıl gayesi gazete çıkarmak için ruhsat almak olan Kerimî, bu hedefine ancak 1905'teki Rus ihtilalinin getirdiği kısmî özgürlük ortamından yararlanarak ulaşır ve gazete çıkarmak için ruhsat alarak Vakit gazetesini Remiyev kardeşlerin sermaye desteğiyle 21 Şubat 1906'dan itibaren çıkarmaya başlar. 1917 yılına kadar bu gazetede baş yazarlık yapan Kerimî 1906'da II. Devlet Duması milletvekili seçimlerinde delege olmuş ve Duma'ya seçilen Zakir Remiyev'in vekili olarak Müslüman mebuslarının danışmanlığını yapmıştır. Bu arada çeşitli kurum ve kuruluşlarda da aktif görevler alan Kerimî, Vakit gazetesindeki keskin siyasî yazılarıyla halkı bilinçlendirmeye çalışmıştır.

1917 İhtilalinden kısa bir süre önce gazetesinden ayrılan Kerimî'nin yeni Sovyet yönetimiyle, önceleri bir derdi olmaz. Hatta Sovyet matbuatında yazılar yayınlar, eğitim faaliyetlerine katılır, kurslar verir. 1925'te Moskova'ya gider. Sovyet Birliği Halklarının Merkez Neşriyatı'nda çalışır, Doğu Üniversitesi'nde dersler verir. 4 Ağustos 1937 tarihinde bütün işlerinden uzaklaştırılan Kerimî, çeşitli suçlar isnat edilerek tutuklanır. Hiçbir soruşturma yapılmaksızın 27 Eylül 1937'de askerî mahkeme tarafından idama mahkum edilir ve karar hemen uygulanır.

8 Aralık 1959'da Sovyetler Birliği Yüksek Mahkemesi Fatih Kerimî'nin suçsuzluğuna karar

Hayri Ataş

Kırım'a Seyahat

Fatih Kerimî,
Hazırlayan: Hayri Ataş

IQ Kültür-Sanat Yayıncılık,
İstanbul, 2004, 1. Baskı, 128 s.
Adres: Ticarethane Sok. Fetih
Han 33/48
Tel. (0212) 520 91 12
Belgegeçer: (0212) 520 91 12
www.iqkultursanat.com
iqkultursanat@iqkultursanat.com

vererek iade-i itibar etmiştir.

Fatih Kerimî, Tatar edebiyatında sessizliğin yaşandığı bir dönemde edebî hayata başlar. Komedyâ (1984), Hösid Baba (1895), Şakirt ile Student (1899) vs. gibi eserleriyle o bu sessizliği bozarlardan biridir.

1912 yılında Zakir Remiyev'in teklifi ile Balkan Savaşı'nın gidişatını izlemek ve izlenimlerini gazeteye yazmak için İstanbul'a (9 Kasım) gelen Kerimî, burada kaldığı dört ay zarfında çoğu Vakit gazetesinde, birkaç tanesi de yine Orenburg'ta çıkan Şurâ gazetesinde çıkan yetmiş yazı gönderir. Bu yazılar daha sonra İstanbul Mektupları adıyla toplanarak neşredilir.

Dönemin zenginlerinden Şakir Remiyev ile Avrupa'ya seyahate çıkan Kerimî, Almanya, Belçika, Fransa, Avusturya, Belçika gibi ülkeleri gezmiş, buralarda araştırma ve incelemelerde bulunmuştur. Bu seyahatinden edindiği intibalarını da Avrupa Seyahatnamesi adıyla 1904 yılında neşreder.

KIRIM'A SEYAHAT

Eser adından da anlaşıldığı üzere bir seyahatnamedir. Tercüman gazetesinin 20. kuruluş yıldönümü münasebetiyle Bahçesaray'da düzenlenen dua meclisine katılmak için arkadaşlarıyla Orenburg'tan yola çıkan Fatih Kerimî'nin, bu seyahat esnasında gördüklerini, izlenimlerini, tecrübelerini, dua meclisini ve önemini anlatmaktadır. Kitap, 1904 yılında Orenburg'ta Fatih Kerimî'nin kendi matbaasında Arap harfli olarak basılmıştır. Eser Kazanlı bir Türk tarafından yazılmış olmasına rağmen, yoğun olarak Kazan Türkçesi (Tatarcası) özelliklerini göstermez. Bunun sebebi de 19. yüzyılın son çeyreğinde Kırmılı mütefekkir ve eğitimci İsmail Gaspıralı'nın başlattığı harekettir. Zira Gaspıralı İsmail Türk halk-

larının gelişebilmelerinin tek yolunun eğitim olduğunu görmüş ve Kırim'da, daha sonra usul-i cedit olarak anılan, yeni metotlarla eğitim veren okullar açmıştır. 1883 yılında çıkarmaya başladığı Tercüman adlı gazete ise Türk halkları arasında dil birliğini sağlayacak vasıta olmuştur. Gaspıralı, Tercüman gazetesinde dil olarak İstanbul Türkçesini esas almıştır. Zaman içinde hemen her Türk topluluğu gazeteyi kendi şivelerine göre okuyup anlamaya başlamışlardır.

Elimizde bulunan eser de bu çabanın meyvelerindedir. Zaten Fatih Kerimî de ceditcilerdendir ve Gaspıralı ile aynı emeli paylaşmaktadır. Yazarın İstanbul'da eğitim görmüş olması ve İstanbul Türkçesini biliyor olması da eserin dilinin bu şekilde olmasını sağlamıştır.

Fatih Kerimî'nin fikirlerini

eserine yoğun olarak yansıttığını görüyoruz. Yazar gezip gördüğü yerlerdeki meseleleri tesbit ediyor, bunların sebeplerini gösterirken, çözüm önerileri de sunuyor. Esere dikkat edilirse, Türk dünyasının bugünkü siyasi, ekonomik ve sosyal plândaki sıkıntılarının, yüz yıl önce de aynı olduğunu, bunun da eğitimle aşılacağı yazar tarafından belirtiliyor. Asıl meseleleri bırakıp tali şeylerle vakit geçirmenin bize zararlar acı acı dile getirilmektedir.

Okuyucular eserde yer yer Ruslar için övücü cümlelerin yer aldığını da göreceklerdir. Bunu o dönemin siyasi ve sosyal şartlarını dikkate alarak okumak ve değerlendirmekte fayda var.

**Kitabın "Sunuş" yazısından alınmıştır.*

SSCB'de Sürgün Edilen Halklar

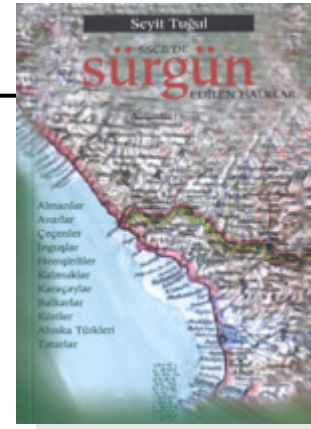
Seyit Tuğul
ÇİVİ YAZILARI

Dünyanın en büyük polisiye sürgün operasyonu olarak tarihe geçen bu hikaye, "dünya halklarının kardeşliği" için Çarlık iktidarını yerle bir eden SSCB'de yaşanmış olmasıyla ayrıca önem kazanıyor. Batıda Fin ve Polonya halklarını, Güneyde Kırim Tatarlarını, Volga havzasında Almanları, Kafkasya'da Karaçay, Balkar, Çeçen, İnguş ve Avarları, Güney Kafkasya'da Mesket (Ahıska), Hemşin (Müslüman Ermeni) ve Kürtleri, Hazar kıyısında Kalmukları, Uzakdoğu'da Kare halkını kapsayan bu sürgünlerin nedenleri hala tartışılıyor.

XX. yüzyılın ikinci yarısında başlayan "gönüllü" emek göçü bir yana, insanlığın tarihi

zora dayalı göç ve sürgünlerle doludur. İlk çağlardan bu yana insanlar, etnik topluluklar ve uluslar bir bölgeden bir bölgeye göçmüş, bu yüzden çatışmalara girmiş, savaşlar yapmışlar. Galipler, mağlupları topraklarından sürmüş, sürülenler yeni topraklar bulmak için dört bir yana dağılmışlardır. SSCB içinde yaşanan etnik sürgünler ise insanlığın sürgün serüveninin belki de en az bilinen kısmı. Seyit Tuğul'un çalışması karanlıkta kalmış ve unutulmuş bu sürgün hikayesine ışık tutuyor.

Yayın Yılı: 2003. 184 sayfa, 13x19,5 cm - ISBN:9758663453

İftar Yemeğinde birlikteydik

16 Kasım 2003 tarihinde Obaköy Restaurant'ta dernek üyelerimiz iftarda buluştu. Dernek başkanı Celal İçten Kırım'daki son gelişmeler, derneğimizin tamir edilen yeni binasının son durumu hakkında bir konuşma yaparak çalışmalarına katkıda bulunanlara teşekkür etti.

"İlham Perisi" İstanbul'da

Kırımlı ressam Elmaz Osman "İlham Perisi" adlı 5. kişisel sergisini 16-30 Aralık tarihleri arasında Taksim Sanat Galerisi'nde açtı.

Elmaz OSMAN

Özbekistan'da doğdu. Sanatçı bir aile ortamında büyüdü. Ünlü balerin Cemile Osman'ın kardeşidir. Taşkent Sanat Akademisi Resim bölümünü 1984 yılında bitirdi. Rusya ve Avrupa'da çeşitli karma sergilere katıldı. Özel koleksiyonlarda yer aldı. Ukrayna Ressamlar Birliği üyesi olan Elmaz Osman halen çalışmalarını Akmescit'te bulunan atölyesinde ve sık sık ziyaret ettiği İstanbul'da sürdürüyor.

Kırım'da Milli Mektep Öğrencilerine yardım

TİKA tarafından gerçekleştirilen eğitim yardımları çerçevesinde Kırım Özerk Cumhuriyeti İcki (Sovetski) Millî Mektebinde okuyan 400 öğrenciye, temin edilen okul kıyafetleri ve özel sektörden temin edilen kırtasiye malzemeleri 3 Kasım 2003 tarihinde yapılan bir törenle dağıtılmıştır. Yapılan törene TİKA Eğitim, Kültür ve Sosyal İşbirliği Daire Başkanı Abdullah Kavaklı ve Teknik Yardım Uzmanı Nilüfer Kamer, TİKA Kırım temsilcisi İsmet Yüksel, Kırım Tatar Millî Meclisi Üyesi Kurttegen Hasan, Sinaver Kadir, Lütfi Osman, Abmecit Süleyman, Millî Mektep Müdürü Günnara İsmail, öğretmenler ve öğrenci velileri katılmışlardır.

ABD Kazan Türkleri Derneği Başkanı Rüstem Borluca'dan Anaokuluna Destek

M.A. Kırımoglu'nun 60. yaşgünü faaliyetlerine katılmak üzere Kırım'da bulunan hemşehrimiz, ABD Kazan Türkleri Derneği Başkanı Rüstem Borluca, Milli Meclis Başkanımız M. A. Kırımoglu'nun Nansen mükafatı ile yaptırdığı Bahçesaray'daki anaokuluna 500\$ bağışta bulundu.

Kırım Müftülüğü 300 yetime yılbaşı hediyesi verdi

Kırım Tatar Milli Meclisi Temsilcisi Arsen Alçık'in açıklamasına göre Kırım Diyanet Vakfı (Müftülük) tarafından aylık 100 grivna burs verilen yetim çocuklara yıl başında hediyeler verildi.

Kiev'de Kırım Tatar Kültür Günleri Yapıldı

16 - 22 Aralık tarihleri arasında Ukrayna'nın başkenti Kiev'de Kırım Tatar Kültür Günleri düzenlendi. Opera binasındaki galaya Ukrayna Kültür ve Sanat Bakanı Yuriy Bogutskiy, Kiev Belediye Başkanı Aleksandr Omelçenko, Kırım Özerk Cumhuriyeti Kültür Bakanı Tamara Aronova, Kırım Milliyetler Devlet Komitesi başkanı Server Sali katıldı.

Etkinlikler çerçevesinde Kırım Tatar kültürünü, tarihini ve adetlerini anlatan konferans, sergi, dans gösterileri ve konserler düzenlendi.

“Kırım Tatar Mili tiyatrosu”, “Kaytarma”, “Kırım” dans toplulukları zengin halk kültüründen örnekler verdiler.

Milli Ressamlar Birliği sergi salonunda Kırım Tatar ressamlarının eserlerinden oluşan “Kırım Tatarlarının Gözüyle Kırım” isimli bir resim sergisi açıldı.

Ukrayna Dekoratif Halk Sanatları Müzesi'nde Kırım Tatar nakış, halıcılık, kuyumculuk ve çini sanatlarının nadide örnekleri sergilendi.

Ukrayna Parlamentosu kütüphanesinde “Gerçeğin ve bilgilenmenin yolunda Kırım Tatar Kitabı” adında kitap sergisi; Ukrayna Kitap ve Basın Müzesi'nde Kırım Tatar Geleneksel Sanatları sergisi, “Dönüş” isimli fotoğraf sergisi düzenlendi.

Ayrıca Kırım Tatarlarının göç süreci hakkında bir konferans ve devlet televizyonunda “Kırım Tatar edebiyatı ve basını” konulu bir açık oturum da gerçekleştirildi.

Etkinlikler 22 Aralık'ta Kırım Tatar Milli Tiyatrosunun “Karmen” oyunuyla sona erdi.

Akmescit'te cami inşaatı için arsa tahsis edildi

16 Aralık'ta Kırım Özerk Cumhuriyeti başbakanı Sergey Kunitsin, “Aleksandr Nevskiy” kilisesinin inşaatını ziyaretinde Akmescit Belediyesi'nin Salgırka Parkı'nda yeni cami yapılması için bir arsa tahsis edeceğini açıkladı.

Türk doktorlar Kırım Tatar Milli mekteplerinde öğrencileri muayene ettiler

1-25 Aralık tarihleri arasında Kırım Tatar Milli mekteplerinde okuyan öğrenciler sağlık taramasından geçirildi.

Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TIKA) tarafından hazırlanan program çerçevesinde Kırım'a kardioloji ve sinir hastalıkları uzmanı toplam sekiz Türk doktor geldi. Türk doktorlar Kırım'deki meslektaşlarıyla birlikte Kırım Tatar Milli Mektepleri öğrencilerini muayene ettiler. Kırım'daki çeşitli bölgelerde 14 okulda 4-5 bin öğrenci bu program dahilinde muayene edildi.

TIKA müdürü Faruk Uysal “Sürgünden memlekete dönen çoğu Kırım Tatar ailenin normal sosyal hizmetlere ihtiyacı bulunuyor ve bu hizmetlerin eksikliğinden en fazla etkilenenler çocuklardır.” şeklinde konuştu.

Türkiye'den 8 bin Amerikan doları tutarında ilaç geldi. Kırım Tatar Milli okullarda eğitim gören çocukların muayene programı toplam 57 bin dolar tuttu.

Putin ve Kuçma Tuzla Adası için Buluştu

Rusya devlet başkanı Vladimir Putin ve Ukrayna Cumhurbaşkanı Leonid Kuçma 24 Aralık 2003 Çarşamba günü Kırım'ın Kerç şehrinde sürpriz bir zirvede buluştular.

Geçtiğimiz aylarda iki ülke arasında krize neden olan Kerç Boğazı'ndaki Tuzla Adası ve Azak Denizi'nin statüsü hakkında yapılan görüşmeler sonrasında tarafların anlaşmaya vardıkları bildirildi. Azak Denizi'nin Ukrayna ve Rusya'nın iç suları olduğu, bu bölgenin ortak kullanılacağı şeklinde bir açıklama yapılırken varılan anlaşmanın ayrıntıları açıklanmadı.

Yalta yolunda trafik kazası

17 Aralık 2003 günü Akmescit'ten Yalta'ya tatile gitmekte olan madencileri taşıyan otobüs yoldan çıkarak devrildi. Kazada 17 kişi hayatını kaybederken 19 kişi de yaralı olarak hastaneye kaldırıldı.

Ukrayna Başbakanı Ankara'da

Ukrayna Başbakanı Viktor Yanukoviç, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın resmi davetlisi olarak 1-2 Aralık 2003 tarihleri arasında Türkiye'ye geldi. Ziyaret sırasında gerçekleştirilen resmi görüşmelerde, Türkiye'nin her alanda işbirliğini geliştirmeye çalıştığı Ukrayna ile ilişkileri bütün yönleriyle ele alındı.

Görüşmelerde, bu çerçevede, iki ülke arasındaki siyasi ilişkilerin güçlendirilmesi, ekonomik ve ticari alanda işbirliğine hız kazandırılması ve mevcut işbirliği potansiyelinden daha iyi şekilde yararlanılması imkanları ile bu yönde karşılıklı olarak atılabilecek adımlar üzerinde ağırlıklı olarak duruldu.

Erdoğan ve Ukrayna Başbakanı Viktor Yanukoviç, yaptıkları görüşmenin ardından ortak basın toplantısı düzenlediler.

Başbakan Erdoğan, Ukrayna'dan Türkiye'ye başbakan düzeyinde ilk kez ziyaret gerçekleştirilmesinden dolayı konuk Başbakan Yanukoviç'e teşekkür etti.

Konuk Başbakan ile ikili bölgesel ve uluslararası

konular hakkında geniş kapsamlı görüş alışverişinde bulunma fırsatı bulduklarını kaydeden Başbakan Erdoğan, "Görüşmelerde, iki ülke arasında çok ciddi bir köprü rolü oynayan Kırım Tatarları'nın sorunları üzerinde görüştük. Ukrayna yönetiminin göstermiş olduğu yapıcı tutumun artarak devam edeceğine olan inancımızı yineledik. Kırım'a, burada yaşayan insanlara bizlerin de gerekli konularda yardıma hazır olduğunu ifade ettik." şeklinde konuştu.

Ukrayna Başbakanı Viktor Yanukoviç, Ukrayna ile Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nin en büyük iki ülkesi olduğunu ve istikrar, güvenlik ve çevre konularında karşılıklı sorumlulukları bulunduğuna dikkati çekerek, bugünkü görüşmede Karadeniz ülkelerinin Baltık Denizi ülkeleriyle işbirliği yapması konusunu

da ele aldıklarını söyledi.

Ukrayna Başbakanı Yanukoviç ayrıca, "Kırım Tatarlarının yerleştirilmesiyle ilgili olarak Türkiye'nin verdiği desteğe çok teşekkür ettiklerini de" kaydetti.

Romanya'dan Türkiye'ye vize geliyor

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in resmi konuğu olarak Türkiye'ye gelen Romanya Cumhurbaşkanı İon İliescu, özel uçağına gazeteci ve işadamlarını da alarak 79 kişilik kabileyle Ankara'ya çıkarma yaptı. Resmî heyetteki Kırım Tatar asıllı Romanya milletvekili Necat Sali de görüşmelere katıldı.

Sezer, tören konuşmasında, Türkiye ile Romanya arasında her dönemde karşılıklı anlayış ve dostluğa dayanan iyi ilişkiler geliştirildiğini, bu ilişkilerin yasal altyapısının da büyük ölçüde tamamlandığını belirtti. Sezer, "Romanya ile ikili ve uluslararası plandaki işbirliğimizi daha da ileri bir aşamaya ulaştırmayı istiyoruz" dedi.

İliescu, "Romanya, Türkiye'nin AB ile bütünleşme çabalarını destekliyor" dedi. Konuk Cumhurbaşkanı, Türkiye'nin desteğiyle önümüzdeki yıl Romanya'nın NATO'ya girmesiyle, iki ülkenin bu paktta birlikte çalışacağını kaydetti.

Romanya'nın 2007'de AB üyesi olacağını ve birliğin gelecek yıldan itibaren Türkiye'ye vize uygulanması konusunda kendilerine baskı uyguladığını belirten İliescu, "Bu vizenin uygulamasında kolaylıklar sağlamak için ortak yollar bulacağız" diye konuştu. Türkiye'nin AB üyeliğini destekleyen İliescu, "Türkiye'yle AB arasındaki müzakerelerin seneye başlamasını umuyoruz" şeklinde konuştu.

AYT DESENİZ AYTAYIM

hazırlayan : Aymin Yılmaz

KIZ
Qara ağaşa qaragay
Sazagan terek men bolıp
Tamır atıp, celpildep
Cerge pıtsem, qaytersin?

CAŞ
Sazagan terek sen bolıp
Cerge pıtken sen bolsan
Temir balta men bolıp
Şabıp alsam, qaytersin?

KIZ
Temir balta sen bolıp
Şabıp alğan sen bolsan
Temir saban men bolıp
Cerge batsam, qaytersin?

CAŞ
Temir saban sen bolıp
Cerge batqan sen bolsan
Sekız ogız men bolıp
Culqıp alsam, qaytersin?

KIZ
Sekız ogız sen bolıp
Culqıp alsan sen bolsan
Aq qorayın men bolıp
Otqa tüssem, qaytersin?

CAŞ
Aq qorayım sen bolıp
Otqa tüssen sen bolsan
Temir qısqış men bolıp
Kısıp alsam, qaytersin?

KIZ
Temir qısqış sen bolıp
Qısıp alğan sen bolsan
Qızıl tarı men bolıp
Cayrap catsam, qaytersin?

CAŞ
Qızıl tarı sen bolıp
Cayrap catkan sen bolsan
Qızıl qoraz men bolıp
Şoplep alsam, qaytersin?

KIZ
Qızıl qoraz sen bolıp
Şoplep alğan sen bolsan
Kok qoyayın men bolıp
Qaşıp ketsem, qaytersin?

CAŞ
Kok qoyanım sen bolıp
Qaşıp ketken sen bolsan

Kok samır it men bolıp
Qamalasam, qaytersin?

KIZ
Kok samır it men bolıp
Qamalagan sen bolsan
Kıçiki şışkan men bolıp
Yasırınsam, qaytersin?

CAŞ
Kıçiki şışkan sen bolıp
Yasırınğan sen bolsan
Alağoz mışık men bolıp
Izlep tapsam, qaytersin?

KIZ
Alağoz mışık sen bolıp
Izlep tapsan sen bolsan
Qırtlı sandık ışınde
Qolaş bolsam, qaytersin?

CAŞ
Qırtlı sandık ışınde
Qolaş bolğan sen bolsan
Tüye şışkan men bolsam
Tesip kırsem, qaytersin?

KIZ
Tüye şışkan sen bolıp
Tesip kırğan sen bolsan
Terek basta asılğan
Elma bolsam, qaytersin?

CAŞ
Terek basta asılıp
Elma bolğan sen bolsan
Bauşı bolıp men mınıp
Uzıp alsam, qaytersin?

KIZ
Bauşı bolıp sen bolsan
Uzıp alğan sen bolsan
Bal teğenek men bolıp
Carga pıtsem, qaytersin?

CAŞ
Bal teğenek sen bolıp
Carga pıtken sen bolsan
Balşbının men bolıp
Qonıp sorsam, qaytersin?

KIZ
Balşbınım sen bolıp
Qonıp sorgan sen bolsan
Denizde balık men bolıp
Suvuna ketsem, qaytersin?

CAŞ
Denizde balık sen bolıp
Suvına ketip sen bolsan
Kendir ılım men bolıp
Sozıp alsam, qaytersin?

KIZ
Kendir ılım sen bolıp
Ilıp alğan sen bolsan
Kok kogerşin men bolıp
Kokke uçsam, qaytersin?

CAŞ
Kok kogerşin sen bolıp
Kokke uşkan sen bolsan
Kara laşın men bolıp
Qagıp alsam, qaytersin?

KIZ
Kara laşın sen bolıp
Qagıp alğan sen bolsan
Allahtan emir kelip
Aurıp catsam, qaytersin?

CAŞ
Allahtan emir kelip
Aurıp catkan sen bolsan
Aq yastığın men bolıp
Basılıp catsam, qaytersin?

KIZ
Aq yastığım sen bolıp
Basılıp catkan sen bolsan
Allahtan emir bolıp
Olup ketsem, qaytersin?

CAŞ
Allahtan emir bolıp
Olup ketken sen bolsan
Aq kepının men bolıp
Şırmalap catsam, qaytersin?

KIZ
Aq kepınım sen bolıp
Şırmalap catkan sen bolsan
Cer astında kabirde
Uzanıp catsam, qaytersin?

CAŞ
Cer astında kabirde
Uzanıp catkan sen bolsan
Baş qazığın men bolıp
Qadalıp qalsam, qaytersin?

Bülbül Sesi, Mehmet Ali Ekrem, sayfa
138, Kriterion Kitapevi, Bükreş, 1981

KIRIM Haber grubu hizmete girdi

Crimea-L, 5 yıllık emeğin ve çabaların sonucu yaklaşık 700 kişilik aktif üye katılımı ile önemli ve seçkin bir e-posta topluluğu halini aldı. Kırım ile ilgili süreli yayınların gündemine geldi, zaman zaman gündemini belirledi.

Başlangıçta İngilizce olarak kurulan Crimea-L, geçen süre zarfında Türkiye ve Vatan Kırım'daki internet sektörünün gelişmesi, insanımızın internete biraz daha kolay erişebilmesi sayesinde Kırım Tatarcası ve Türkçe konuşabilen üyelerin çoğunlukta olduğu bir topluluk oldu.

Grup yöneticiler daha verimli ve etkin bir haberleşme ortamı temin edebilmek amacıyla "KIRIM Haber" adında bir kardeş liste kurulmasına, yazışma dilinin Kırım Tatarcası ve Türkiye Türkçesi olmasına karar verdiler. KIRIM Haber 24 Kasım 2003'te bu şekilde yola çıktı.

Grup hakkında ayrıntılı bilgiyi
<http://www.vatankirim.net/kirimhaber.asp>
adresinden okuyabilirsiniz.

Haber topluluğu ile ilgili görüş ve düşüncelerinizi, sorularınızı, yaşadığınız teknik problemleri KIRIM-owner@yahooogroups.com adresinden grup idarecilerine ulaştırabilirsiniz.

Crimea-L gibi, KIRIM Haber'in de "gönüllü" bir şekilde idare edildiğini, bir haber ajansı olmadığını hatırlatmak isteriz.

1 Ocak 2004'ten itibaren Crimea-L grubunda tamamen İngilizce yazışmalara dönülecek ve bu tarihten sonra gönderilen Türkçe mesajlar dağıtılmayacak. Kırım Sürgününün 60. yılında her iki grubun da üstüne düşen vazifeyi yerine getirebilmesi için siz üyelerimizin değerli katkılarını bekliyoruz.

KIRIM Haber'in Vatan KIRIM'a ve milletimize hayırlı olmasını dileriz.

İsmail Bey Gaspıralı
www.ismailgaspırali.org**GOP PAZAR**
MARKETLER ZİNCİRİ**TÜM MÜSLÜMAN ALEMİNİN**
MÜBAREK KURBAN BAYRAMINI KUTLARIZ**G.O.PAŞA, MERTER, K.TEPE, ÇARŞI,**
M.KÖY, ULUS, ŞİŞLİ, BEŞİKTAŞ ve MERKEZ

Merkez Adresi : Kocatepe Mah. C-36 Blok No 373 Kat:8 Mega Center Bayrampaşa - İstanbul
Telefon : 0212 437 30 60

GEBZE HATIRASI

Yaz aylarında Gebzeli arkadaşlar bizlerge ziyaretke kelgenlerdi. Bir boğaz gezisi yapkan soñ tatar aşlarınman karnımızı toyurgan edik. Güzel bir gündü... İstanbul Şubesi olarak biz de onlarga iadeyi ziyaret yasayacaktık. Bu ziyaret için en uygun tarih, Gebzeli yaşlarınñ Ramazan Bayramı sebebi ile okuganları üniversitelerden Gebze'ge kaytkan vaktı edi. 23 Kasım kunu belirlendi.

Nasıl Gebze'ge keter, nasıl kaytarmız dep düşünürken minibüs kiralınmasına karar berildi. Saat 13:00'te dernekte toplandı. Saat 13:30 kibi 19 arkadaş minibüske sığıştık. Yolga çıkar çıkmaz bir oyunga başladık. Men bir torba çıkartıp her arkadaştan bir eşya toplamaga başladım. Kimisi kalemini, kimisi çakmagını berdi. Ayyakkabısını bermek istegen bilem boldu. Bazıları oyun bozanlık yapıp birşey bermek istemedi. Neyse, sona oyunga geçildi. Torbadan bir eşya çıkarıp eşyanın kimnin olganını sordum. Eşya saibinin bizim sorularımıza cevap bermedigi

sürece eşyasını alamayacak edi. Sorular genelde "Adın ne?", "Kayerde okuysun?", "Kayerden-sin?" olduğu kibi, o arkadaşını tanıganların sordugu daha özel sorular de bar edi, mesela "Kırım'da seni beklegen bar mı?" kibi... Yolculuk bulay şakalaşa şakalaşa keçip ketti. Zaman nasıl da çabuk geçti? Güzel bir kaynaşma olğan edi.

Gebze'ge bardık. Gebze'de erkes Tatar Camii'ni bile eken. Anda Kırım Derneği'nin lokalini kolayca taptık. Biraz beklegen soñ Gebze Gençlik Komisyonu başkanı Melek Canbek bizni karşılayıp derneğin binasına kadar cürdük. Anda diger yaş ballar bekley ediler. Bu kadar kalabalık olacağımızı tahmin etmegenler. Salonda koltuklarga oturduk. Melek Hanım'ğa davet için teşekkür ettikten soñ Gebze'ni ve gençlik komisyonunu anlatmalarını istedik. Gebze Şubesi'nin "Yaş KIRIM" adlı bülten çıkaracaklarını tuyup süyündük. Ondan son özümüznü tanıtmaga başladık. Tanışma için iyi bir düzen alamamış idik. Karışık oturmamıştık Arkadaşlar menden minibüsteki kibi tanışma

oyunu beklediler ama hazırlıksız yakalanğan edim.

KELECEK bültenleri projesini, Vatan KIRIM Fikir Meydanı'nı ve Internet'te geliştirilen projeleri anlatmaga çalıştım. Zaman su gibi keçip, iftar vakti yaklaşmıştı. Hep beraber dışarı çıkıp hatıra resmi çektirdik. Lokale yürüdük. Yemekte güzel yemekler bardı, afiyetle aşadık. Bunlarını yasagan tiyzelerin ellerine sağlık. Karnımızı toyurduk, Allah bereket bersin.

Yemekten son tiyzelere teşekkür edip tekrar dernekte kayttık. Demli çaylar bizlerni bekley edi. Aramızda sohbetke başladık. Birkaç kişi de yavaş yavaş türkülerini yırlamaga başladılar. Biz de katıldık onlarga. Gebze'li arkadaşların repertuarında baya kop türkü bar eken... Odanın bir köşesinde de başka arkadaşlar Kırım'ını kurtarayadır ediler. Sohbetler yavaş yavaş koyulaşmıştı ki... Dönüş saati gelip çattı. Başlangıcı olan her şeyin bir sonu bar ne yazık ki. Kaynaşan arkadaşlar üzülererek minibüske mindiler. Gebzeli arkadaşlardan birisi minibüse minip, men de İstanbul'ga ketemen demege başladı. Zar zor geri iade ettik onu. El sallayarak veda ettik. 23 Kasım'ınñ o sisli akşamında ayrılığın o küçük hüznü ile İstanbul'a yola çıktık. Derneğimize geri bardığımızda "çok güzel bir gündü!" dedik bir birimize. Ne zaman Gebze'ge ketemiz dep soraganda hepsi "Yarın!" dediler.

Harikaydı...

Timur BERK,
"KELECEK - İstanbul" Bülteni 2.
Sayı, Kasım 2003

<http://kelecek.vatankirim.net>

GEBZE ZİYARETİ İZLENİMLERİ:

Aliye: Bu geziyi organize ettiğiniz için çok teşekkür ederim. Bu tip gezilerin daha fazla olmasını isterdim, böylece milletimizin arasındaki bağlar kopmaz.

Rüstem Seitveli: Gerçekten Gebze'de o kadar sıcak karşılanacağımızı tahmin edemiyordum. Geziyi organize edenlere çok teşekkür ederim.

Ernest Bekmambet: Daha önce dernekte bu kadar çok yerli gencin bir araya toplandığını bilmiyordum. Çok hoşuma gitti ve bizi böyle güzel ve güler yüzlü karşıladıkları için teşekkür ederim.

Zarema Ahmed: Çok güzel, neşeli bir zaman geçirdik. Arkadaşlar çok misafirperverdi, bizi çok güzel ağırladılar. Keşke bu tip geziler daha fazla olsa...

Timur Zadorojniy: Gebze gezimizi çok beğendim. Gebze'de o kadar çok Kırım Türkleri olduğunu bilmiyordum. Oradaki gençler bizi çok iyi karşıladı ve ağırladı. Onlarla tanışmaktan çok memnun oldum ve onların bize gelmelerinden çok mutlu olurum.

NURETTİN ÖLMEZ

Söyleşi: Timur Berk

Bu sayımız için Kırım'daki Milli Mektepler için gönüllü olarak maddi ve manevi katkılarda bulunmuş olan Sayın Nurettin Ölmez ile bir söyleşi yaptık.

Aile tarihiniz hakkında bilgi verebilir misiniz?

Babam Balçık (Bulgaristan) Veyisköy'de, annem ise Doğan-yuvası Köyü'nde doğmuş. Evlendikten sonra 1951 senesinde Türkiye'ye göç ediyorlar. Biz dört kardeş İstanbul'da doğuyoruz. Ben 1958 doğumluyum. Tabii bir göçmen aile olmanın tüm zorluklarını 1950'li yılların başlarında benim ailem de çekiyor. Bir çay ismarlayacak insan bile yok. O günkü dünya zaten fakir. İstanbul fakir, Türkiye fakir. Onun mücadelesi de var. Biz şimdi kendi ayaklarımız üzerinde durduktan sonra, bize verilenleri geri vermek adına Kırım'daki Milli Mektepler'e yardımda bulunuyoruz.

Tekstil işine ne zaman ve nasıl başladınız?

Ben 1975'te başladım. Bu meslek baba mesleği olduğu için okul tatillerinde de yapıyordum, işin içindeydim. 1975 senesinin sonunda bir felaketin eşiğinden döndük. Dükkanımızın bulunduğu han, ki bu han Balkanlar'ın ve Ortadoğu'nun en büyük hanıydı, yandı. Yangın geçirdiğimizde, ben daha lisedeydim ama babamın tek erkek evladı olarak onun yanında olma ihtiyacı hissettim. Dolayısıyla, o günden beri işin içinde

buldum kendimi. Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi'ndeki üniversite tahsilime devam ederken de iş hayatı ile okul hayatını beraber götürdüm. Okul bitti, nişanlı olarak kısa dönem askere gittim. İş bıraktım, o gün askere gittim, tezkeremi aldım, eve bile gitmeden iş hayatına geri döndüm. Evlendik, iki kız çocuğum var. Bu günlere geldik... Şirket olarak kışın triko, yazın ise penye tarzı mallar yapıyoruz.

Dernek ile nasıl tanıştınız?

Dernekle tanışmam, hala oğlu Murat Vatansever sayesinde oldu. Tahmin ediyorum ki 20 - 25 senedir bilfiil hizmette bulunmuş, geçmiş yönetimlerde bilfiil görev almasa da herkesi yakından tanıyan, dolayısıyla oradaki faaliyetleri bizlere aktaran bir kardeşimiz. Onun etkisinde kalarak derneğe geldim. Celal İçten ile tanıştım. Daha önceden Celal İçten ile hiçbir tanışıklığımız yoktu. Gördüğümce, maddi ve manevi tüm olanaklarını karşılıksız, soyadı kadar "içten" bir şekilde veriyor oraya. O anda arkadaşına omuz verme ihtiyacı hissettik. Onu yalnız bırakmamakta yarar olduğunu düşünerek dernek faaliyetlerine yön vermeye başladım.

Kırım'daki okullar hakkında nasıl bilgi edindiniz?

Benim Murat Vatansever'den daha önceden kulaktan dolma

bilgim vardı. Vardı ama gözle görmedikten sonra insanın inanası gelmiyor. Kırım'a gidip gözümüzle görelim dedik, nedir ne değildir diye. Celal İçten ve Murat Vatansever ile beraber Kırım'a gittik, gözümüzle gördük. Yerinde müşahede ettik, net bir bilgiye sahip olduk.

Bilmediğin bir yer, çizgisiz dosya kağıdı gibidir. Konu hakkında bir şey bilmiyorsun, hadise hakkında bir şey bilmiyorsun. Bir gezi ile başladı, gittik okulları gezmeye başladık. Milli Meclis Mektepleri'nin aslı nedir öğrendik.

İlk izleniminiz ne oldu?

İlk izlenimim... Oradaki okulları bire bir gezmeye başlayınca öğretmenlerin gözlerindeki ışıltıyı, parıltıyı gördük. O insanların içindeki, gözlerinin içindeki heyecanı görünce tabii ki duygulandık. Bütün hayatı boyunca vatan için yaşamış, belli idealleri olan insanların vatana geldikten sonraki heyecanı sönmemiş, daha farklı bir heyecan var. Yani bir ihtiyaç var orada. Fakat kendilerine hayatları boyunca, bendeki

intibak, hiç kimse yardım edememiş, yardım imkanı sağlanmamış o tarafa. Devlet tarafından yardım yok. Daha önceden milletvekili sıfatında ya da yönetici sıfatında birkaç kişi gelmiş gruplar halinde. Söz vermişler. Sözden daha ileriye gitmediği için insanlar da bir yerde inançlarını kaybetmişler. İnanmak istemiyorlar. Ama Celal İçten orada bir etiket. Celal İçten'in yanında getirdiği arkadaşları olarak, bizim bir artımız vardı orada, öyle gördüm. Yani bize onlar da inandılar. O gözlerindeki ışıltıyı da yakalayınca bizde de yardım etme isteği ortaya çıktı. Türkiye'ye geri döner dönmez yardımı ulaştırmaya çalıştık.

Biz Celal Bey'le bir heyet halinde gezerken, konuşuyoruz, bazı yerlerde inanıyorum ki bize inanmıyorlar diyordum. Yapılacak yardıma dahi inanamadılar. Ama buna rağmen başka umutları yok. İki köy gezdik, akşam geç oldu, geç bir saat olmasına rağmen üçüncü köye gittik. Saat tahmin ediyorum 16:30 - 17:00 gibi. Umutları kesmişler ama yapacak bir şeyleri olmadığından belki kerhen bizleri bekliyorlar. Yapacak bir şey yok, bir hazırlık da yapmışlar, kendi standartlarına göre. Bizleri bir gördüler, müdür, müdür muavini, öğretmenler, bir ekip... Şaşırıyorlar. Böyle bir şeyle karşılaşacaklarını beklemiyorlardı. Çünkü kendilerine sahip çıkılmasını istiyorlar. Sahip çıkan birileri olacak yani... Bir umudu taşıyorlar.

Onların gözlerindeki o ışıltı, o heyecan, o şevk bambaşka bir şey... Bunu yaşamadan anlatmak mümkün değil. Bu da bir duygu çünkü. Öğretmenlerin gözlerinden o elektriği alıyorsunuz. Çocuklar

bunun farkında değil. Çocuklara ne verirsen onu alacak. Önemli olan orada veren birilerinin olması. Bu çok önemli.

Şimdi böyle bir atmosferi yakalamışsın. Elinden geldiği kadar sen de yardımcı olmak istiyorsun. Öğretmenlere ne lazım? Şimdi kesin öğrenciye öğretmen lazım. Öğrenciyi getirmişsin okula. Öğretmen yoksa bir şey veremezsin ki... Ama öğretmenin de ihtiyaçları var. Öğretmen de bir şey istiyor. İmkani belli zaten, kendi maddi durumu kısıtlı. Kafasının içindekileri aktaracak çocuğa, ama yetmiyor. Bunu orada hissediyorsun, görüyorsun. Yani bir şey bekliyor.

İstanbul'dan gelmek, Türkiye'den gelmek onlar için apayrı bir şey. Ve bir de verdiğimiz sözler, söz verildi, zaman içinde verilen sözler yerine gelince onları resmen sevince boğduk. Ellerine böyle bir imkan gelmemiş. Kelime bulamıyorum tarif etmeye onların heyecanını. Onlar da Türkiye'den giden imkan doğrultusunda kendi ellerinden ne geliyorsa, maddi olanaklarla kendi ellerindeki olanakları birleştirmişler ve güzel bir eser çıkarmışlar ortaya. Ama inanıyorum ki bundan sonra daha güzel olacak.

Oradaki eksiklikler ve sizi en çok etkileyen neydi?

Çok eksiklikler var. Artı bir şey yok ki! Eksiklikler değil de öğretmenlerin gözlerindeki o heyecan, o telaş, öğrenciye bir şeyler verme heyecanı beni etkiledi, çok farklı bir şey. Onu gördük, onu yakaladık. Okulda tamam olan bir şey yok, benim gözlemediğim. Mutlaka bir yerden başlamak

lazım. Biz bir yerden başladığımızıza inanıyoruz. Başladık, inşallah arkası gelecek. Keşke gücümüz olsa da diğer donanımları getirebilsek. Bilgisayar gibi, kitap, kırtasiye gibi... Eksiklik çok...

Sarıbaş Köyü'nde devletin uyguladığı politika icabı su yok. Devlet niye su vermiyor? Terk etsinler burayı Tatarlar diye. Ama biz bunu konuştuk öğretmenlerle, öğretmenler kesinlikle köyü terk etmeyi düşünmüyorlar. Burada kalıp, burada eğitime devam etmeyi düşünüyorlar. Çok şey ifade ediyor bu.

Sizce Milli Mekteplerin en önemli özelliği nedir?

Türkçe eğitim vermesi. Öz dilini öğretiyor. Öz deyiş belli: "Kendi dilini bilmeyen, öz vatanında yabancı!". Öz dilini unutursan, Rusça, Ukraynaca mektebe gidersen Türkçe'ni unutursun, iki nesil, üç nesil sonra yabancı olursun. Bu mekteplerin en önemli özelliği bu.

Oradaki eğitim seviyesi hakkında ne diyebilirsiniz?

Ben şuna inanıyorum ki, Kırım Türkü Özbekistan'da iken bile eğitimine ara vermemiş. Eğitimini devam ettirmiş, yüksek tahsil görmüş, vatanına geri döndükten sonra tabii ki bu eğitimi devam ettirmek istiyorlar. Tüm olumsuzluklara rağmen, devam ettiriyorlar. Ben kendim eğitimi bilfiil görmedim, bulunmadım. Bulunmadığım için bilmiyorum.

Kaç öğretmen çalışıyor okulda?

5-6 öğretmen vardı. Bizimle

müdür muavini Elmas Hanım ilgilendi. Okulun müdürü Ukrain. Biz İstanbul'a döndükten sonra duyduğumuz kadarıyla okulun yapımı ile de kendi ilgilenmiş. Okulun açılışına gittiğimizde de tekrar bizimle kendisi ilgilendi. Diğer öğretmenler de yanında idi.

Okuldaki öğrenciler sadece Kırım Tatarı mı?

Bizim okulda yok. Mesela yandaki binada Ukraynalı öğrenciler var. Ukrayna devletinin müfredatını uyguluyorlar. Dolayısıyla da müdürü Ukrayna asıllı. Ama bizim milli mekteplerde hep Kırım Tatar çocukları var. Öğretmenlerimiz Kırım Tatarı, iyi tarafı. Ben şuna şahit oldum, Zuya mektebinde bir Kırım Tatarı İngilizce öğretmeni vardı, İngilizce ve Rusça biliyor ancak Tatarca bilmiyor.

Sizin bağışta bulunduğunuz Kentogay'da insanların maddi durumu nedir?

Maddi durumları çok alt seviyede. Orada tarımla, hayvancılıkla uğraşıyorlar. Başka gelir kaynakları yok. Mesela Elmas Hanım'ın beyi aynı zamanda köyün ileri gelenlerinden biri. Fakat maddi getirisi olan bir iş ile uğraşmıyor. Öğretmen hanımın ayda belli bir rakam maaş alıyor, 40 - 50 \$ gibi bir geliri var. Ama kocasının böyle bir geliri yok, ama orada hayvancılık ile uğraşiyor. Bir de okul aile birliği başkanı olarak okulun işleri ile de ilgileniyor.

Kentogay Köyü her Kırım Tatar köyü gibi fakir. Geliri çok az olan bir köy. Buradaki mücadeleye, onların gösterdikleri azme

insan şaşırıp kalıyor. Onlarda en önemli şey, otuz sene, kırk sene bu idealle yaşamış. "Ben vatanıma ulaşayım, vatanımda öleyim, başka şey istemiyorum." Öyle bir iman var ki, öyle bir sevgisi, aşkı var ki, vatan aşkı, bunu kelimelerle anlatmak mümkün değil. Biz ancak kitaplarda okuyoruz, lafta kalıyor. Orada bire bir yaşıyorsun. Şükretmek, "ben başka bir şey istemiyorum, ben vatanımda öleceğim" düşüncesi hakim. Bu

yetiyor, tüm benliğinizi kaplıyor. Böyle insanlara yardım edememek insanları üzüyor.

Sizin yardımlarınızdan sonra neler değişti?

Biz açılışa gittik. Okul değişmiş. Biz yarım gün kalabildik. Gitmişken, Allah nasip etti, bir de sünnet düğünü söz konusu oldu. Sünnet düğünü yaptık Buradan 20 kişilik bir grup halinde gitmiştik. Bize minnet borçlarını ödemek için bir tören düzenlemişlerdi. Duygu dolu bir tören

yaşadık. Herkes yeri geldi ağladı, yeri geldi içten sevindi. Memnun olarak ayrıldık köyden.

İnsanlardaki o şevk, o heyecan öğrencilere de yansımış. Birileri sahip çıkmış. Bu onlar için olağanüstü bir şey. Artık Kırım Türkleri Kırım'da yaşarken yalnız değiller. Onlar onu anlamışlar. Onlar da o katkıya karşılık olarak iki misli çaba gösteriyorlar. Biz ettik, inşallah onlar biçerler. İnşallah, eğitim kalitesinin artmasında ileride de ne gerekiyorsa yapılacak.

Bu konuda ne gibi yardımlar yapılabilir?

Benim şahsi yardımım okul binasının bitmesi ile sona ermedi. Oradan döndükten sonra da bizim yardımlarımız devam ediyor. Daha da devam edeceğiz. Ben bundan sonra Kentogaylıyım!

Elimden geldiği kadar o insanların çabasını ödüllendirme ihtiyacı hissettim. Şuna inandım ki onlar buna layıklar. Bir de biz buradan yardım ediyoruz diye yan gelip yatmamışlar.

Kendime söz verdim, kendi doğrultumda orayı pilot bölge olarak kabul ediyorum. Allah nasip ederse inşallah bunu diğer köylere de yansıtacağız. Bunu diğer köylere de yapacağız. Allah uzun ömür verir, nasip ederse. İnşallah milli mekteplerin sayısını arttırırız. Bu sayıyı arttırırken, orayı pilot bölge olarak kabul ediyorum. İnşallah Allah nasip ederse biz burada, İstanbul'da birkaç arkadaş "Kırım Eğitim Gönüllüleri" adı altında böyle bir çalışmaya devam edeceğiz.

Destek vermek isteyen kişilere neler tavsiye edersiniz?

Destek vermelerini tavsiye ederim. Hiç tereddüt etmesinler. Beni bulsunlar, gerekeni yaparız. Kırım'daki muhtaç mektepleri ziyaret ederek de başlayabilirler. Bu konuda, dernekte Melih Bey var, Celal Bey var, onlar da yansıtılabilir. Ama ben oradaki heyecanı aktarabileceğime inanıyorum. Yardım etmek isteyen arkadaş, orayı ziyaret etmek isterse seve seve götürürüz. Öyle bir yardımı yapacak kardeşimiz, büyüğümüz, hem İslâmi hem de insani görevini yerine götürmüş olur. Öyle değerlendirmek lazım.

Ne tavsiye edersiniz?

Bence, milli mekteplere yardım edecek insanlara bir şeyler tavsiye etmekten çok, kendisi zaten belli bir olgunluğa gelmiştir, milli mekteplere yardım edecek duruma gelecek arkadaşları ortaya çıkarmak, onları motive etmek daha önemlidir. Önemli olan yardım eden insanların sayısını arttırmak, ortaya çıkarmaktır.

Kırım'daki halk vatanına geldiği için şükrediyor, vatanında yaşadığı için, vatanında öleceği için. Sürgün yaşamış bir millet olduğumuz için o duruma gelmek ona yetiyor. Ama benim gözlemlediğim bu kafi değil. Dünya değişiyor, dünya ekonomik açıdan güçleniyor. Burada Kırım Türkleri'nin ekonomik açıdan güçsüz kalması söz konusu olamaz. Orada bir şeyler yapmak lazım, tarımı arttırmak, mümkünse turizmi harekete geçirmek. Benim şahsi fikrim, bir ülkeyi kalkındıracak "3T" formülüm var. Nedir bu "3T"? Biri

Turizm, iki Tarım, üç de Tekstil. Dünya böyle kalkınmış gördüğüm kadarıyla. Biz bir yerden başlayalım, 3T formülüne sarılalım. Bugün hayal gibi geliyor ama turizm ile ilgilenecek Kırım Türkleri'nden birileri çıkacaktır, bir şeyler yapacaktır.

Seneler önce ilk vatana dönüş başladığı zaman, bugünkü durumlar hayal bile edilemiyordu. On sene sonra çok farklı yerlerde olacağız. Bunun için sadece maddi yardım değil manevi yardım da, fikir bazında yardım da şart. Herkes fikrini çekinmeden rahat rahat söyleyecek. Bugün ekersek on sene sonra faydasını görürüz.

“Bayramlarda, kandil gecelerinde Kırım'daki bir camiden neden naklen yayın yapılmasın?”

Ben hayal kurmayı seven bir adamım. 18 Mayıs 2004'te ses getirecek, basına yansıtılabileceğimiz bir faaliyet yapmalıyız. Bizim reklama, tanıtıma ihtiyacımız var. Kırım'dan Türkiye'ye ses getirecek bir şey yapmamız lazım. Şu anda 57 cami dikmişiz, İslamiyet yaşanıyor Kırım'da, kandillerde bir naklen yayınıyoruz yok. Kıbrıs'ta bizim yarımız kadar Türk nüfus olmasına rağmen orası daha iyi tanınıyor, biz tanınmıyoruz. Bundaki suç tanımayanlarda değil, tanıtamayan-

larındır, yani bizlerin...

Madem ki biz bir şeyler yapmak istiyoruz, oraya kahveye gider gibi gitmeyelim, bir şeyler yapalım, fikir bazında yapalım, hayal kuralım... İnanıyorum ki arkamızdan gelen gençler bunları gerçekleştirebilecektir.

Biz diğer dernekler kadar dernekçiliği hayata geçiremeyişimizin ana nedeni, biz göçmen ailelerin çocuklarıyız... Ailenin Türkiye'ye göç ederken esas amacı namusunu kurtarayım, dini mi kurtarayım, çocuklarımın yarısını kurtarayım... Göç ettiği yıllarda da zaten Türkiye fakirmiş. Hayat mücadelesi vermekten bu tip işlere bakamamış, dernekçilik faaliyetlerine... Çünkü maddi açıdan bir olgunluğu yokmuş. Tek amacı var, ayakları üzerinde durmak ve çocuklarını okutmak. Ama 2000'li yıllara gelince derken dünya değişiyor tabii...

Bugüne kadar kaybettiğimiz zamanı inşallah bundan sonra kazanırız. Bundan sonra diğer derneklerden de farklı olarak atağa kalkabiliriz. Daha büyük çabalarla daha değişik yerlere gelebiliriz.

Söyleşi: Timur Berk
timurberk@vatankirim.net

Nurettin ÖLMEZ

Ölmez Kollektif Şirketi

Nazhan Triko

Selvili Mescit Sokak Kurt İş Hanı No:117

Cağaloğlu / İSTANBUL

Tel: +90 (212) 513 88 11 - Faks: +90 (212) 520 89 79

Üyelerimizden...

Sabri Gürüzümcü

Bilkent Üniversitesi öğrencisiyim. Romanya'dan gelip İzmir'in Torbalı İlçesi Pancar Beldesi'ne yerleşen Kırım Türkleri ile ilgili bir araştırma yapmıştım. Tatarlar kendi kültürlerini hemen hemen unutmuşlar. Benim konuştuğum 76 yaşındaki Ali Kılıç sizin bülteniniz gibi yayınların onlara ulaştırılmasından mutluluk duyacağını hem de özlerini anımsamada onlara yardımcı olacağını söylemişti. Eğer bülten ve diğer yayınlarınızı ulaştırırsanız sevinirim. Saygılarımla..

a krabasını arayanlar

Arayan : Asuman Atalay
Arayanın Adresi : Suadiye, Ayşe Çavuş Sokak
Tepret apt. - D:28 Kadıköy - İstanbul
e-posta : asubalalayka@mynet.com

Aranan : 93 harbinde İstanbul ve Bursa'ya gelip yerleşen akrabalar...

Açıklama: Dedem Mustafa Akçaapar (Akçapar, Atçapar). 93 harbinde Kırım'dan gelmişler. Önce İstanbul sonra da Bursa'ya yerleşmişler. Tek bildiğim çiğbörek ve Tatar böreği... Dedem İnegöl'e yerleşmiş. Lâkabı "Paçacılar"dır. Dedemin babasının adı Hacı Ömer imiş. Hacı Ömer de Türkiye'ye 93 harbinde gelmiş. Akrabalarım varsa e-posta adresime mesaj atabilirler. Türkiye'den Kırımlı soydaşlarıma selamlar, sevgiler, saygılar...

ÇETİN CNC PANTOGRAF

Mehmet AKPOLAT

Rami Kışla Cad. Paşmakçı Sanayi Sitesi
1.Kat 2 Blok No:136 Topçular İSTANBUL
Tel: +90 212 501 33 02 - GSM: +90 535 897 53 68

CNC Pantograf İşleri, Elektro Erezyon Bakırları ,
PVC Etiket Kalıpları, Elcık Fermuar Kalıpları,
Her Fontta Yazı İşleri, Ayakkabı Tabanı Kalıpları
Kuyumculara Yönelik Kalıp İşleri

Vefat

SANATÇI ÜYEMİZ ÖZLEM KIRIMLI'NIN ANNESİ VEFAT ETTİ

Değerli sanatçımız Özlem Kırımlı'nın annesi Ufuk Tokcan, yakalandığı amansız hastalık sonucu 22 Aralık 2003 pazartesi günü vefat etti. 23 Aralık 2003 günü Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde öğle namazının ardından kılınan cenaze namazından sonra Gölcük'te toprağa verilen merhume Ufuk Tokcan'a rahmet, Ulvi ve Özlem Kırımlı ile yakınlarına başsağlığı dileriz.

* * *

Mimar Sinan Üniversitesi Tarih Bölümü hocalarımızdan sayın Prof. Dr. Gülçin Çandarlıoğlu'nun babası Ramazan Bayramı arefesinde toprağa verilmiştir.

* * *

Üyelerimizden Salih Ertör'ün babası Şerafettin Ertör 15 Aralık 2003 tarihinde Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Arayan : Özgen Bekiroğlu
Arayanın Adresi: Karl-Marx Str. 191, 12055
Berlin - Almanya
e-posta : ozgenbekiroglu@yahoo.de

Aranan : Bekiroğlulardan herhangi biri

Açıklama: Ben Almanya'da doğup burada yaşamını sürdüren elhamdulillah Müslüman bir Türk genciyim. Ailem Doğu Karadeniz'in Artvin vilayetinde ikâmet etmektedir. Bu sebepten dolayı ben kendimi hep Anadolu'da Laz, Orta Asya'dan gelen "Lezgi" olarak bilirdim, rahmetli dedemden de böyle olduğunu öğrenmiştim. Geçen yıl öğrendim ki bizler Doğu Karadeniz'in yerlileri değil Kuzeyden gelen Tatarlardanmışız. Milli mücadele yıllarında gerçekleşen göç sonucu atalarımın bir kısmının Doğu Karadeniz'in bu günkü Artvin vilayetine yerleştirilmiş. Kırım'da ikâmet ettikleri söylenenlerin ise tamamına yakını Sibiryaya sürülmüş.

İnşallahu tealâ müspet bir haber verebilerseniz memnun olurum.

Allah'a emanet olunuz.